

613. 88
L-58

1910 № 716.

ԲՅՇԿԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ ԶԱՓԱՀԱՄԱՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

20 JUL 2010

ՏՂԱՄԱՐԴԻ

ՍԵՌԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ.

Ա. Հրատարակութիւն.

ԳԻՆՆ Է 30 ԿՈՊ.

Կ Ա Ջ Մ Ե Ց

ՄԵԴԻՑԻՆԱՅԻ ՖԷԼԴՇԷՐ-ՄԱՍՍԱԺԻՍՏ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՍՏՅԵԱՆ
(ԱՐՏԷՄ)

3.88
-58

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս

ՀԱՅԿԱՅԱՐԴ ՏՊԱՐԱՆ ՕՐ. Ն. ԱՂԱՆԵԱՆՅԱՆ. ՊՈԼԻՑ. 7

1910

6/3.88
6-58

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ ՉԱՓԱՀԱՄԱՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

18 JUL 2010
8105 894 8 0
БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ОРИЕНТАЛИСТИКИ
Академии Наук
СССР

ՏՂԱՄԱՐԴԻ

ՍԵՌԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ.

Ա. Հ ր ա տ ա ր ա Կ ու Թ ի ւ ն.

Կ Ա Ջ Մ Ե Ց
ՄԵԴԻՑԻՆԱՅԻ ՖԷԼԴՇԷՐ-ՄԱՍՍԱԺԻՍՏ

ՅԵՐՈՒԹԻՒՆ ԵՍՏՅԵԱՆ
(ԱՐՏԷՄ)

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս
ԷԼԵԲՏՐԱԶԱՐԺ ՏՊԱՐԱՆ ՕՐ. Ն. ԱՂԱՆԵԱՆՑԻ. ՊՈԼԻՑ. 7.
1910

0105 JUL 1913

08 APR 2013

2898

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ ԴԵՄՈԿՐԱՏԻԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

61308-67

Յ Ա Ռ Ա Ջ Ա Բ Ա Ն

Հայ գրականությունը աղքատ է բժշկական առողջապահական գրուածքներով: Մասնաւորապէս մեծ կարիք է պահանջ կայ պարզ և հանրամատչելի դրքերի սեռական կեանքի մասին: Առանց կեղծ համատեղեան և կեղծիքի ամեն մարդ կը խոստովանէ, որ ներկայումս ամբողջ մարդկութիւնը, առաւելապէս երկսեռ երիտասարդութիւնը, խրվել է սեռական անյագութեան հաճոյքների ծովում, աշխատելով կեանքի ամբողջ նպատակը և բաւականութիւնը հիմնել սեռական կեանքի վրայ: Մենք այս գրքով կը խօսենք անկեղծ, առանց չափազանցութիւնների, առաջ բերելով մասնագէտների կարծիքները: Միջոց և հնարաւորութիւն չունենալով գիրքս հրատարակել միծածաւալ միահատորով, որոշեցի երկրորդ մասը յետոյ տալել, որի մէջ կը լինի բացառապէս տղամարդի սեռական անկարողութիւնը, թուլութիւնը և բժշկութիւնը:

Իւրաքանչիւր մի անաչառ և լուրջ կարծիք գրութիւն մասին բժիշկների և ձեռնհաս անձանց կողմից կը լսեմ մեծ շնորհակալութեամբ և առանց վիրաւորվելու, որոնցով կօգտվեմ յետագայ հրատարակութիւններին համար:

ՍԵՌԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Բնութեան արարածները՝ չնչաւոր թէ ան-
շունչ, գաղտնի զօրութեամբ ձգտում են իրանց
ցեղը-տեսակը շարունակել սերման երկոյթի մի-
ջոցով: Սերունդն իր բոլոր ձևերով և եղանակնե-
րով կազմում է սեռական կեանք: Սերումը տար-
բեր է բոյսերի և կենդանիների մէջ: Ծա-
ղիկները սերում և սերվում են, կամ ա-
ւելի պարզն ասած, սեռական յառաքերութիւն
են ունենում իրանց արտադրած փոշին նման
էգ ծաղիկների վրայ ցանելով: Իսկ շնչաւոր ար-
արածներին բնութիւնը տվել է սերման համար
որոշ գործարաններ աւելի ևս զարգացած, քան
բոյսերինը: Սեռական գործարանները երկու տե-
սակ են՝ արական և իգական: Թէև երկու սե-
ռերի՝ այսինքն արուների և էգերի՝ նպատակը
մի է—սեռական ակտի միջոցով արտադրել, ծը-
ննդաբերել իրանց նման մի երրորդ էակ, սա-
կայն սեռական գործարանների անատոմիական
ու ֆիզիոլոգիական ֆունկցիաները տարբեր են

սեռման մասին: Եթէ ծանրակշիռ, լուրջ բացա-
տրութիւններով շրտափեցրին մոլեգնող մարդ-
կութեանը, նա վերջի վերջոյ իր բաղաքակր-
թութեամբ կը թաղվի կրքերի կեղտոտ ճահճում
իր ձեռքով փորած գերեզմանի մէջ:

II

ՏՂԱՄԱՐԴԻ ՍԵՌԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԸ

Ամորձիքներ (ձուաներ), սերմնաբեր խողո-
վակներ, սերմնապարկեր, շագանակաձև գեղձ,
տոնանդամ:

Ամորձիքները (testiculi) երկու բաւական խո-
շոր ձուանձև և տափակ գեղձեր են: Նրանք պար-
փակված են մի ընդհանուր մսապարկում և առ-
նանդամի տակից երկու ոտքերի արանքում
կախված են: Այլ ամորձիքը մի քիչ փոքր է ձա-
խից և սրանից բարձրն է գտնվում:

Ամորձիքը մի փափուկ մարմին է, որ բաղ-
կացած է բազմաթիւ կոնաձև մանր մասնիկնե-
րից. իւրաքանչիւր մասնիկ ունի իր արտահանիչ
խողովակը. մանրագոյն խողովակները միախառ-
նըվելով աստիճանաբար կազմում են աւելի խո-
շոր խողովակներ, որոնք իրանց հերթին միա-
նալով կազմում են այսպէս կոչված մակամոր-
ծիքը: Մակամորձիքի վերին հաստ մասը կոչ-
վում է մակամորձիքի գլուխ, իսկ յետևի աւե-
լի բարակ մասը — պոչ, որից և սկիզբն է առ-
նում սերմը արտահանող մեծ խողովակը: Վեր-
ջինս դուրս գալով ամորձիքապարկից բարձրա-
նում է դէպի անուկը (пахъ) և միախառնվելով

նեարդերի, արեան և աւշային անոթների հետ, կազմում է այսպէս կոչված սերմնապարանը (сѣмянной канатикъ): Այս բաժանվելով ջրերից ու անոթներից գնում է դէպի միզապարկի յետին և ստորին կողմը և այստեղ հանդիպելով իր զոյգի հետ մտնում է սերմնապարկի մէջ:

Սերմնապարկերը (vesiculae seminalis) պարկաձև մարմիններ են, որոնք տնվում են միզապարկի և ուղիղ աղիքի միջնավայրում, մեղանցքի աջ ու ձախ կողմերում: Սերմնաբեր խողովակը իր բերած սերմը ամբարում է սերմնապարկի մէջ: Սերմնապարկերից բացվում են սերմնացայտ խողովակներ, որոնք սերմը ցատեցնում են դէպի միզանցքը:

Շագանակաձև գեղձը (glandula prostata) թաղված է մի շերտի մէջ և գտնվում է միզանցքի սկզբում, օղաձև ընդգրկելով միզապարկի պարանոցը: Նա իր ձևով շատ նման է շագանակի, ուստի և կոչվում է շագանակաձև գեղձ: Նա բաղկացած է 30—50 ողկուղաձև մասերից, որոնցից բացվում են արտահանիչ խողովակներ միզանցքում՝ սերմնախողովակներին կից: Այս գեղձն էլ արտադրում է սպիտակաման հեղուկ, որը խառնվում է սերմի հետ: Շագանակաձև գեղձին կից գտնվում են երկու փոքրիկ գեղձիկներ—Նոռլէրեան գեղձիկները, որոնք նոյնպէս արտադրում են հեղուկ:

Առնանդամը կամ վարոցը (penis) կազմում է միզասեռական անցքի արտաքին մասը: Նա երկարաձև, կլորակ և մսապատ խողովակ է, որի միջով անցնում են մէզը և սերմը: Բնութիւնը հիմնալի ճարպիկութեամբ համերաշխօրէն միացրել է առնանդամի մէջ երկու տարբեր ֆունկցիաներ: Առնանդամի երկարութիւնը հանգիստ միջոցին լինում է 3—5 դիւյմ. հաստութիւնը 10—20 դիւծ: Իսկ կանգնած ընկնի նա դառնում է $1\frac{1}{2}$, կրկնակի և յաճախ $2\frac{1}{2}$ անգամ բնականից մեծ: (Աւելի երկար կամ սաստիկ փոքր առնանդամը մարմնի արատ է): Առնանդամը արտաքին կողմից պարուրված է վերնամաշկով, որի տակ գտնվում է մկանային խաւը, ապա հետևում է նեարդային շերտը. իսկ ամբողջ միջին մասը բաղկացած է բազմաթիւ խոռոչաւոր մասերից, որոնց պատերը բաւական տռածական են: Խոռոչաւոր մարմինների մէջ գտնւում են սաստիկ մեծ քանակութեամբ արեան մանր անոթներ, որոնք ընդունակ են վայրկենաբար լայնանալ ու լցվել արեան մեծ քանակութեամբ: Ահա արեան այս լցումն և առաջացնում է առնանդամի կանգնումն: Որքան շատ լայնանան արեան անոթները և լցվեն մակընթաց արիւնով, այնքան աւելի ուժեղ կը լինի առնանդամի կանգնումը—էրէկցիան, և ընդհակառակն: Առնանդամի սկզբի մասը կոչվում

է արմատ, որը ծածկված է լինում մազերով. միջին մասը—բուն, իսկ վերջաւորութիւնը՝ գլուխ: Բունը և գլուխը զուրկ են լինում մազերից: Գլուխը բաղկացած չէ խոռոչաւոր մարմիններից, ինչպէս բունը, այլ սպնդաձև մասերից, որոնք նոյնպէս լայնանում և լցվում են արիւնով, սակայն աւելի պակաս աստիճանի, քան խոռոչաւոր մարմինները: Փորի կաշին իջնելով ծածկում է առնանդամը, և հասնելով նրա գլխին, չէ ձուլվում, այլ շարժուն կերպով բացում և ծածկում է գլուխը. այս մասը կոչվում է թլպատ (praeputium): Թլպատը առնանդամի ստորին մասում ձուլվում է գլխի հետ և կազմում է թլպատակապ (frenulum):

ՏՂԱՄԱՐԴԻ ՍԵՐՄԸ

Ընդհանուր սեռական գործարանների արտադրած բոլոր նիւթերից կազմված հեղուկը կոչվում է սերմ: Սա բաղկացած է ձուանների արտադրած (իսկական սերմ), սերմնապարկերի, շաղանակաձև և կոպէրեան գեղձերի հեղուկների միախառնումից: Սերմը թանձր է, սպիտակագորշագոյն, մածուցիկ և ունի իր առանձնայատուկ հոտը: Եթէ սերմը դիտենք խոշորացոյցի տակ, կը տեսնենք, որ այդ հեղուկի մէջ կան բազմաթիւ մանր շարժուն մարմիններ: Սրանք կոչվում են սերմնակենդաններ (սперматозоиды), որոնք և կազմում են սերմի ամենակարեւոր մասը: Իւրաքանչիւր սերմնակենդան երկարաձև է, ունի տանձաձև գլուխ, պարանոց և երկար պոչ: Սերմնակենդանի երկարութիւնը լինում է 0,05 միլիմէտր: Մի կաթիլ սերմի մէջ լինում են միջանի միլիոն սերմնակենդաններ: Մարդու ձուանների մէջ նրանք սկսում են գոյանալ 14—16 տարեկան հասակում, և շարունակ գոյանում են մինչև 60—70 տարեկան հասակը: Բեղմնաւորման ամենամեծ գործօնը սերմնակենդանն է:

Սեռական յարաբերութեան ըռպէին տղամարդի սերմը թափվելով կնոջ բունոցի մէջ, սերմնակենդանները սկսում են ներս թափանցել դէպի արգանդ և արագ շարժումներով փնտրտում են կնոջ ձուիկներին: Բարեյաջող վայրկեանին որևէ սերմնակենդան կարողանում է ծակել կնոջ սերմում գտնվող ձուիկներից մինը և ներս մտնել. ահա այս վայրկեանից էլ սկսվում է կնոջ յղիութիւնը: Այնուհետև միւս սերմնակենդանները աւելորդ են և ոչնչանում են. հետևաբար, բեղմնաւորման համար բաւական է միայն մէկ սերմնակենդան:

Սակայն բոլոր տղամարդկանց սերմը և նրա մէջ գտնվող սերմնակենդանները անպայման ընդունակ չեն լինում բեղմնաւորելու: Զանազան վարակիչ ու ծանր հիւանդութեամբ տառապող մարդկանց սերմնակենդանները լինում են նուազ քանակութեամբ և դանդաղաշարժ: Ամբողջ կեանքը պոռնկութեամբ անցկացրած և հոգեպէս ու ֆիզիքապէս հիւծված տղամարդու սերմը նոյնպէս անպէտք է բեղմնաւորման համար, որովհետև նրա վատ սերմի թոյլ սերմնակենդաններից առաջացած բեղմնաւորութեան պտուղը կամ դեռ լոյս աշխարհ չեկած վիժվում է և կամ թէ այդպիսի սերմից ծնվում են վտիտ ու հիւանդոտ էակներ ի դժբաղդութիւն թէ ծընողների և թէ մանաւանդ ամբողջ մարդկու-

թեան: Մի խօսքով բեղմնաւորութեան ամենամեծ պայմանն է, որ սերմը լինի առողջ, նորմալ և նրա սերմնակենդանները առատ, առողջ, աշխոյժ և շարժուն:

Բացի սերմնակենդաններից սերմի մէջ գտնվում է մի տեսակ հիւթ, որ վերին աստիճան սննդարար և առողջարար ներգործութիւն ունի ամբողջ օրգանիզմի վրայ. այս հիւթը սերմից քիմիապէս զատած և միայնացրած կոչվում է սպերմին:

Սերմը շարունակ, սակայն շատ դանդաղ կերպով, պատրաստվում է ամորձիքների մէջ մտնող արիւնից: Օրգանիզմի մէջ երբէք աւելորդ սերմ չէ մնում. նրա մի մասը ծծվելով և շրջան առնելով ամբողջ մարմնի մէջ, ինչպէս յիշեցինք, բարերար ներգործութիւն է անում բոլոր օրգանների վրայ. թերևս նա առատ սրնունդ է մատակարարում ջղային համակարգութեանը և կազդուրում նրան. իսկ մնացեալ սերմի ամբարման դէպքում, երբ անձը երկար ժամանակ ժուժկալ է պահում իրան, բնութեան կարգադրութեամբ 10-20 օրը մի անգամ սերմը դուրս է հոսում սովորաբար քնած ժամանակ զանազան տրփական երազների ազդեցութեան ներքոյ. այս երևոյթը կոչվում է երազախար, որի մասին կը խօսենք աւելի մանրամասնօրէն պատշաճեալ գլխում: Պէտք է ասել, որ ամոր-

ձիքները ընդունակ են արագ կերպով էլ սերմ պատրաստել, երբ անհատը բռնադատում է նըրանց. օրինակ, պատահում է, որ մարդ միքանի ժամում 5—10 անգամ մերձեցումն է ունենում և կամ օնանականութիւն անում, և ամեն անգամ էլ սերմ է հոսում, թէպէտ իհարկէ հետզհետէ նուազ քանակութեամբ: Սակայն սեռական այսպիսի անշափաւորութիւնը սաստիկ վընասակար է կազմուածքի համար. նրա հետեանքը լինում է վաղաժամ ծերութիւն, 30—40 տարեկան հասակում սեռական կարողութեան թուլացումն և յաճախ լիովին անկարողութիւն: Ձուաները անընդհատ ուժգին գործելուց անդամալուծվում են, ուժասպառ լինում և միանգամայն կանգ են առնում սերմ արտադրելուց: Անհրաժեշտ է աչքի առաջ ունենալ, որ մի կաթիլ սերմ պատրաստելու համար գործ է դրվում, այսինքն սպառվում է, միքանի կաթիլ արիւն. հետեաբար բնական պահանջից ու սահմանված օրէնքից դուրս անխնայօրէն սերմի առատ վատնումը սպառում է օրգանիզմի արիւնը և առաջացնում սակաւարիւնութիւն: Իսկ թէ ինչ է սակաւարիւնութիւնը և թէ նրանից որքան ծանր հիւանդութիւններ են առաջանում, կարծում ենք, որ չնչին բացառութեամբ ամենքն էլ գիտեն: Մարմնի ստացած առօրեայ սնունդը չէ բաւականանում շարունակ վատնվող սերմի համար

սպառվող արեան նուազացումը լրացնելու և բոլոր գործարաններին արեան անհրաժեշտ քանակութիւնը մատակարարելու: Այս բոլորի հետեւանք լինում է մարմնի արագ ու սաստիկ նիհարումն, քայքայումն: Ուրեմն կարելի է ասել, որ սերմը կեանքի բալզամն է և արիւնից աւելի թանգ հեղուկ: Բացի այդ, եթէ յիշենք, որ սերմը այն թանգագին հիւթն է, որի մէջ գտնվում է ապագայ մարդու կեանքը սաղմնային դրութեամբ, պարզ կը լինի, թէ ինչպիսի մեծ յանցանք է գործում անշափաւոր մարդը անընդհատ և անտեղի փշացնելով այդ անփոխարինելի հեղուկը. նա ոչ միայն մեղանշում է բնութեան օրէնքի դէմ, այլև անարժան մեղապարտ է դառնում ամբողջ մարդկութեան առաջ: Իրնութիւնն էլ իր հերթին անպատիժ չէ թողնում այդպիսիներին:

61308-67

IV

ՍԵՌԱԿԱՆ ՅԱՐԱՐԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՄ

ՄԵՐՁԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Երկու սեռերի փոխադարձ միաւորութիւնը սեռական գործարանների միջոցով կոչվում է սեռական յարաբերութիւն կամ մերձեցում, որի բնական նպատակն է ցեղի շարունակութիւնը նոր էակներ արտադրելով: Բնութիւնը իր արաւածներին դէպի մերձաւորութեան աւտը դրդելու համար սահմանել է մի վերին սաստիճան քաղցրը հաճոյք: Ամբողջ սեռային բնութիւնը զարթեցնող ոյժը կոչվում է կիրք, որը ջղերի միջոցով զրգուում է սեռական գործարանները և առաջացնում մերձեցման ցանկութիւն: Այդ ժամանակ զրգուվում են առնանդամի նեարդերը, որից յետոյ անդամի բազմաթիւ արեան անօթները լայնանում են, լցվում մեծ քանակութեան արիւնով (կանգնում): Նոյն բոպէին զրգուված են լինում նաև ամորձիքների, սերմնապարկերի, շագանակաձև և կոպէրեան գեղձերի ջղերը: Երբ արաբերութեան վճռական վայրկեանին նրանք միանգամից թափում են իրանց հեղուկները և սրանք միախառնվելով, կազմում են սերմը, որը

առնանդամի մկանների արագ կծկումի շնորհիւ առաջ է շարժվում և բաւական մեծ ուժով նետվում է դէպի կնոջ արգանդը: Այստեղ մենք աւելորդ ենք համարում նկարագրել սեռական մերձեցման գործողութիւնը, քանի որ ներկայումս, դժբախտաբար, առանց բացառութեան համարեա 5—6 տարեկանից սկսած բոլորն էլ գիտեն:

Ահա թէ ինչ է ասում պրօֆէսօր Շտէյնը՝ սեռական յարաբերութեան մասին: «Հէնց որ մարդու օրգանիզմը հասունանում է, նրա մէջ արթնանում է բոլոր այն գործարանների գործունէութիւնը, որոնք մինչ այդ հանգիստ դրութեան մէջ էին գտնվում: Այդ ժամանակ նրան անյայտ մի զգացմունք հրապուրում է դէպի հակառակ է սեռը, ձգտելով սերտ միանալ, որի նպատակն է սեռի ծաղկում: Պտղաբերելու այս հակումը, որը կապված է հզօրագոյն զգայնական հաճոյքներով և բաւականութիւններով, ունի իր անվերջ ազդեցութիւնը: Բայց սեռական հակումն է մի ձգտում—իր լուման էլ ձգել բանական արաւածների գոյութիւն ունեցող ցեղի պահպանման համար հակառակ սեռի հետ արեւակցելու միջոցով, իր սեպհական «եսը» լիովին ձուլելու միջոցով: Այս ոյժը զրգուում է պատանուն դէպի վճռական քայլ, նրա մէջ մոլծում է զուարթութիւն և

էնէրգիա: Սակայն պատանին հասնելով սեռական զարգացման, առնականութեան, յաճախ չէ իմանում իր գաղտնի և կարեւոր նշանակութիւնը — լինել իսկական այր, ընդունակ հայր իր որդւոց համար, լինել ցեղապետ իր սերնդի: Իսկ չէ որ պատանին սեռական զարգացման հասնելով դառնում է այր: Նա սեռական հակման շնորհիւ կատարում է այն, ինչ որ նրանից պահանջում են բնութեան օրէնքը, աշխարաշինութեան կանոնները: Առողջ է, ուժեղ լի, այն տղամարդը, որը ամուսնական կեանքին անձնատուր է լինում բնական ճանապարհով, հակառակ սեռի իրէջալով, երբ կապվում է իր սիրած կնոջ հետ: Բնական են և յաւէտ անխախտելի այն օրէնքները, որոնցով երիտասարդ այրը պէտք է առաջնորդվի հեռանալ կարևոր հարցերը վճռելիս. — Նա պէտք է ապրի միայն իր անձնականը պահպանելով, թէ նրա համար, որ աշխարհ հանէ, արտադրէ նոր էակներ: Ի՞նչ կերպ և ի՞նչ ճանապարհով նա կարող է այդ կատարել. պարտաւոր է կատարել, ունի՞ իրաւունք կատարելու իր սեռական կոչումը: Նայեցէք ծաղիկներին: Մեծագոյն փառահեղութեան ամենաբարձր կէտի վրայ է տեղի ունենում հակառակ սեռերի փոխադարձ գուգաւորութիւնը. ծաղիկը հակվում է դէպի միատեսակ անհատը, արականը դէպի իգականը. ծաղիկը միայն դէպի ծա-

ղիկը, թերթիկը թերթիկին, վարդը դէպի վարդը: Սա բաւարար ցուցմունք է այն բանի, որ մարդը վայելք կստանայ միմիայն դէպի մարդը, այսինքն իրան հաւասար էակը, տաժած սիրոյ մէջ: Այր մարդը իր սեռական հակման մէջ պէտք է անձնատուր լինի միայն կնոջը և այստեղ չը պէտք է գոյութիւն ունենան մեր սեռից դուրս էակներ, մեր բնութիւնից հեռու արարածներ»:

Վերոյիշեալ ցիտատից պարզ երևում է ընդհանրապէս սեռական կեանքի և մասնաւորապէս սեռական յարաբերութեան բուն նշանաբանը: Բացի այդ, սեռական յարաբերութիւնը որպէս մի կազդուրիչ և միևնոյն ժամանակ անփոխարինելի ֆունկցիա մարդկային էութեան մէջ, զուարթացնում և ոգևորում է մարդուն, տանելի է դարձնում մարդկային կեանքի նոյնիսկ աննշապատ և ծանր պայմանները, գէթ ընդհանրական քաղցր հաճոյքի գրկում մոռացնելով առօրեայ խժոժութիւնները:

Պրօֆէսսօր Ալբրէխտը ասում է. —

«Առանց տարակուսելու կարելի է ասել, որ սեռական հաճոյքի չափաւոր վայելումը աւելացնում է մարդու բոլոր գործարանների կողմը, բաց է անում ախորժակը, կանոնաւորում է մարսողութիւնը և հետևաբար ընդհանուր սընընդառութիւնը: Ուղեղը աւելի ընդունակ է դառնում աշխատելու և զբաղվում է երջանկու-

Թեան և յոյսերի խորհուրդներով: Մարդ դառնում է բարեացակամ և քաղցրաբարոյ:

Մինչդեռ սեռական յարաբերութեանց յաճախակի և անտեղի ի չարն գործադրելը չափազանց վատ հետևանքներ է առաջացնում: Ահա թէ ինչու: Սեռական յառաբերութեան միջոցին ամբողջ օրգանիզմը ենթարկվում է մերձեցման ակտի ազդեցութեանը և աջակցում է նրան. ջրդային համակարգութիւնը սաստիկ լարվում է. արիւնը արագ և ուժգին կերպով մարմնի բոլոր մասերից դիմում է դէպի սեռական գործարանները, որից և առաջանում է միւս գործարանների բոլորական թուլացումը. շնչառութիւնը արագանում է. սիրտը սկսում է արագ զարկել: Այս ամենով բացատրվում է այն երևոյթը, որ մերձեցումից անմիջապէս յետոյ մարդ զգում է մի տեսակ յոգնածութիւն, թմրութիւն: Ապա ուրեմն պարզ և հասկանալի պէտք է լինի այն, որ սեռական անդադրում յարաբերութիւնները սաստիկ արագ և ծանր կերպով հիւժում, քայքայում են մարդու օրգանիզմը: Դա բնութեան սահմանած անխուսափելի օրէնքն է. նա պարգևելով հաճոյքի դիւթիչ զգացմունքը, միևնոյն ժամանակ սահմանել է պատիժ անժուժկալ և մոլի մարդկանց համար: Ոչ մի մոլութիւն այնքան չէ կործանում մարդու կեանքն ու երջանկութիւնը, որքան սեռական մոլութիւնը: Ամե-

նաառողջ, յաղթանդամ և առոյգ տղամարդը դեռ ծաղիկ հասակում կարող է մոմի նման հալվել, հիւժվել և անժամանակ ծերանալ: Սերմը անընդհատ վատնելուց առաջ են գալիս հետեւեալ ծանր հետևանքները օրգանիզի մէջ. — սաստիկ սակաւարիւնութիւն, մկանների թուլութիւն, թրմութիւն. ջրային սիստէմի ծանր խանգարումն, տեսողութեան նուազումն և երբեմն լիակատար կուրութիւն, ողնուղեղի և սեռական կենտրոնի փափկութիւն, մտաւոր և հոգեկան աշխարհի անկումն, յաճախ ապուշութիւն և խելացնորութիւն: Սեռական անչափաւոր մերձեցումներից թուլանում են թոքերը և թոքախտը դիւրութեամբ բռն է դնում նրանց մէջ. առաջանում է ամբողջ օրգանիզմի արագ քայքայումն, և կեանքը կորցնելով հիւանդի աչքում իր հրապոյրը, ստիպում է նրան վերջ դնել իր ուժասպառ և քաշքշուկ գոյութեանը: Վերջի վերջոյ անժուժկալութեան անմիջական հետևանքները են սեռական թուլութիւնը և անկարողութիւնը (impotentia), որոնց մասին մենք կը խօսենք առանձնապէս գրքիս երկրորդ մասում: Կրքերի գերի դարձած մարդու երեսի գոյնը սաստիկ դեղնում է, սփռնում, աչքերը խորն են ընկնում, որոնց տակ զգալի կերպով նկատելի է մուգ-կապտագոյն շերտ. աչքերի մէջ կորչում է փայլը և կենսավառ հոգին չէ արտացոլվում նրանց հայեաց-

քում. ծնկները շուտ են յոգնում, քայլելիս ծալվում են և յաճախ դողդողում. գլխացալը հանգիստ չէ տալիս. տխուր, մեղամաղձոտ տրամադրութիւնը մեռցնում է անհատի աշխուժութիւնը: Մէջքում, առաւելապէս ստորին մասում երևան է գալիս մի տեսակ ներքին ցաւ, որը գիշեր ցերեկ յամր ցաւում է և խլում հիւանդի բունը ու հանգստութիւնը: Այսպիսի մարդը խուսափում է ժողովրդից, չի հետաքրքրում հասարակական ոչ մի գործով. այլ միայն սեռական մտապատկերներն ու արհեստականապէս առաջացրած կրքերն են սթափեցնում նրան:

Պրօֆէսսոր Ալբրէխտը ասում է. «Տրփասիրութիւնից աւելի է ֆլասովում ստամոքսը, որը ամբողջ մարմնի մատակարարն է: այդ պատճառով ստամոքսի պաշտօնները կանոնաւորապէս չեն կատարվում. փորկապութիւնը և փորլուծութիւնը յաջորդում են միմեանց. աղիքները ծածկվում են կեղտի շերտով, ստորին աղիքների երակները լցվում են արիւնով, ուռչում են և առաջացնում են դանաղան հիւանդութիւններ: Բացի այդ առաջ են գալիս տեղական բորբոքումներ, ամորձիքների ուռոյցք, միզանցքից մաղասային արտաթորումն, դժուարամիզութիւն և այլն»:

Կրքամոլութեան ամենավատ հետևանքը լինում է մարդկային ազնուագոյն ցեղի այլասե-

ռումն: Նկատելի է, որ տարէցտարի աւելանում են խելագարների, շղայինների, խելացնորների, թուլակազմների և արատաւորների լէգէօնները: Ըստ նոյն Ալբրէխտի «Փրանսիայում, մանաւանդ Փարիզում, բժշկական քննութիւններով հաստատված է, որ խելագարների մեծագոյն մասի պատճառը հեշտասիրութիւնն է»: Ո՞ւմ յայտնի չէ, որ սեռական աննօրմալ կեանքի շնորհիւ տարածվում և տարէց տարի հսկայական ծաւալ են ստանում զանազան վարակիչ վեներական ախտեր, որոնք հիւժում և այլասեռում են մարդկային ցեղը: Այդ ախտերից ամենաթունաւորը, սիֆիլիսը, նուաճել է արդէն ամբողջ երկրագունդը, տիրապետելով թէ քաղաքակիրթ եւրոպացուն և թէ վայրենի աւստրալիացուն: Մի հեղինակ գրում է. «Մարդկութեան վշտի, տանջանքների, հիւանդութիւնների մեծ մասը, որոնք ճնշում են աշխարհը, առաջ է գալիս սեռական յարաբերութիւնը ի չարը գործադրելուց և անժուժկալութիւնից: Իրանց ուժերը վատնելով կրքին բաւականացնելու վրայ, մարդիկ քայքայում են իրանց առողջութիւնը և բախտաւորութիւնը, և իրանցից խլում են հոգեկան բարձր զարգացման հասնելու հնարաւորութիւնը: Սովորական կրքին գոհացումն տալուց մեծանում է հիւանդ և արատաւոր մարդկանց թիւը, որոնք դեռ չը ծնված դատապարտվում են դժբաղատու-

թեան՝ իրանց ծնողների մեղքերից: Այս մոլու-
թիւնները և սոսկալի հետեանքները առաջանում
են Ֆիզիօլօգիական օրէնքը չը զիտենալուց:
Մարդու սեռական բնութեան մասին առողջ
հասկացողութիւն տարածելը կը նպաստէ իսկա-
կան, ճշմարիտ հայեացքի մշակման, սեռական
յարաբերութեանց մասին, և անփորձ մարդկանց
յետ կը պահէ կործանիչ սխալներից»:

Թուելով անժուժկալութեան և անշափաւո-
րութեան վատ հետեանքները մենք բոլորովին
տրամադիր չենք յուսահատեցնել կրքամոլներին.
ի միւթարութիւն և ի յոյս նրանց պէտք է շեշ-
տենք, որ եթէ նրանք վաղօրօք և ժամ առաջ
թողնեն կրքերին ծառայելը և դիմեն հմուտ,
խելացի մասնագէտի, կարող են առողջանալ,
վերադարձնել իրանց սպառված ուժերը. կեանքը
նորից հրապուրիչ կը դառնայ նրանց համար:
Սակայն անկեղծօրէն պէտք է ասենք, որ վայ
ի բնէ թուլակազմ և հիւանդոտ մարդկանց, ո-
րոնք ամենաանխիղճ կերպով անձնատուր կը
լինեն հեշտանքներին. որովհետեւ նրանք դիմում
են դէպի յաւիտենական կորուստ և յետագայում
ոչ մի հմուտ բժիշկ և ոչ էլ կախարդական որեւէ
ոյժ չեն կարող փրկել նրանց մտաւոր, բարոյա-
կան և ֆիզիքական կորուստից:

Անհրաժեշտ է նկատել նաեւ, որ սեռական
մոլի յարաբերութիւնները աւելի շատ փաստում

են տղամարդին, քան թէ կնոջը. որովհետեւ կինը
որպէս կրաւորական դեր կատարող չի լարում
իր ֆիզիքական և հոգեկան ուժերը: Բացի այդ
տղամարդը անձնատուր լինելով անյազուրդ հա-
ճոյքների, շատ շուտ գրկվում է կրքից և բնա-
կան ցանկութիւնից, և այրական ամենակրակոտ
հասակում. նրա մէջ հանգած է լինում ինքնածին
հակումը այնուհետեւ նա արհեստականապէս և
մեծ ջանքերով է առկայծեցնում կրքի մնացորդ-
ները: Սրանից հասկանալի պէտք է լինի այն, թէ
ինչո՞ւ տնտեսապէս ապահով և ընտանեկան պայ-
մաններով ըստ երևութին բաղդաւոր ջահիլ կինը,
արհամարհելով իր երիտասարդ ամուսնուն, ծա-
ծուկ կերպով ուրիշ տղամարդկանց գրկումն է
փնտրում իր հեշտանքի բաւականութիւնը: Յա-
ճախ հէնց այս գաղտնի հանգամանքի մէջ են
թագնված ներկայումս ընտանեկան հաւատար-
մութիւնը և երջանկութիւնը խորտակող պատ-
ճառները:

ա. Կանոնաւոր մերձաւորութիւն

Սեռական յարաբերութիւնը կամ մերձա-
ւորութիւնը անոնաւոր է, երբ տղամարդը առողջ
է, չափաւոր. երբ բնածին կիրքն է զրդումնրան
դէպի մերձաւորութիւն, և վերջապէս, երբ սե-
ռական գործարանները մնացել են առողջ և է-
րէկցիան (կանգնումը) կատարվում է նօրմալ

չափով: Պատանեկան զգայուն և գայթակղովող հասակը խոհեմ անցկացրած այր մարդը սեռական յարաբերութիւնից ստանաւ է աննկարագրելի զգայնական հաճոյք և հոգեկան գուարթութիւն: Նա առողջ կերպով կատարելով իր այրական դերը և բաւականութիւն տալով կնոջը, իր ընտանեկան և հասարակական երջանկութիւնը ապահովեցնում և անխախտ է պահում մինչև վերջ: Նրա ամուսնական առաջաստը քնում է սուրբ և օտարների համար անձեռնմխելի:

բ. Հասունութիւն

Թէ Երբ, որ հասակում պէտք է սկսել սեռական յարաբերութիւնը, այդ օրէնքը սահմանել է բնութիւնը—այսինքն, երբ որ հասունանան սեռական գործարանները և նրանք ինքնաբերաբար պահանջ զգան կնոջ հետ մերձենալու: Հասունութեան շրջանի ամենահետաքրքիր պահանջը անկասկած մերձաւորութիւնն է, ասում է բժիշկ Այվօրին: Երբ սեռական գործարանները հասնում են իրանց զարգացման գագաթնակէտին, այն ժամանակ օրգանիզմը զգում է մի նոր ցանկութիւն, մի հզօր պահանջ սեռական մերձեցման: Այս ցանկութեան կամ այս պահանջի գլխաւոր աղբիւր պէտք է ընդունել տրամարդի մօտ սերմի, իսկ կնոջ մօտ ձուկի:

գոյանալը: Հասունութիւնը միաժամանակ և միևնոյն տարիքում չէ տեղի ունենում երկրագնդի վրայ. կլիման, կեանքի պայմանները և կենցաղավարութիւնը մեծ ազդեցութիւն ունեն հասունութեան վրայ: Հիւսիսային սառն երկրներում մարդու սեռական բնոյթը հասունանում է աւելի ուշ, քան հարաւային տաք երկրներում: Կովկասում տրամարդի հասունութիւնը սկսվում է 16—20 տարեկան հասակում: Այդ շրջանում ամբողջ օրգանիզմի մէջ տեղի են ունենում մի շարք փոփոխութիւններ, օրինակ, ձայնը ուժեղանում է և դառնում առնական, երեսի ու մարմնի վրայ բուսնում են մազեր, քայլուածքը դառնում է զօրեղ և հաստատուն, կամքը զօրանում է. սեռական գործարանները պահանջ են զգում. առնանդամը երբեքնակի գրգռվում է և կանգնում, այս երևոյթը տեղի է ունենում աւելի յաճախ առաւօտեան դէմ անկողնու մէջ: Այսպիսով պատանին մտնում է առնական շրջանը: Եթէ մինչև այս յեղաշրջման կարևոր ժամը կազմուածքը չէ հիւժվել ձեռնաշարժութիւնից և սեռական վաղաժամ մերձաւորութիւններից, այդպիսի կազմուածքը մինչև խորին ծերութիւն կը պահպանէ առնական կարողութիւնը, սեռական կեանքից քաղելով սահմանեալ հաճոյքները: Նօրմալ սեռական ընդունակութիւնը տևում է մինչ 60—70 տարեկան

հասակը, թէպէտ եղել են դէպքեր, երբ 80—90 տարեկան ծերունիներ կարողացել են մերձաւորութիւն ունենալ սրանք բացառութիւններ են, որոնք թերեւ ներկայ անբարոյական դարում չեն կարող կրկնվել:

գ. Մերձաւորութեան չափը:

Սեռական յարաբերութեան չափը որոշելը դժուար է՝ դա կախված է կազմուածքից և սեռական գործարաններից. ինչ որ մէկի համար չափազանցութիւն է, միւսի համար նոյնը կարող է լինել նորմալ: Ամենաճիշտ ժամանակն այն է, երբ ցանկութիւնը առաջանայ ինքնաբերաբար. իսկ արհեստական միջոցներով, օրինակ, տրփական պատկերներով, կեղտոտ երեւակայութիւններով, կանանց մերկութեան հետ շնամայել կերպով խաղալով, կիրք առաջացնելը ֆիսիկալ է և վատառողջ: Սակայն կամքի ուժից զուրկ և մօլի մարդկանց համար բժշկները սահմանել են աղիւսակներ մերձաւորութեան համար, որոնք տարբեր են: Մենք աւելի համակրելով բժշկ Տաղաւարեանի առաջարկած ցուցակին, առաջ ենք բերում իսկութեամբ.

«20—30 տարեկան օրընդմէջ

30—40 տ. շաբաթը երկու անգամ

40—50 տ. շաբաթը մի անգամ

50—60 տ. 2 շաբաթը մի անգամ

60—70 տ. ամիսը մի անգամ

70 էն վերջ մշտնջենական դադար, ապա թէ ոչ ծերունիի ուժերն կը ջլատին և մահն կը հասնի. ոմանք 60-նէն վերջ կը պահանջեն դադար»:

դ. Սեռական յարաբերութիւնը արգելվում է

Ծանր սւ խրոնիկական հիւանդութիւն ունեցող մարդիկ հնարաւորութեան չափ պէտք է խեղդեն կրքի ձայնը, հակառակ դէպքում նրանք ոչ միայն ֆիսիկալ են իրանց առանց այդ էլ տկար մարմին, այլ և իրանց ստեղծած նոր էակին, որովհետեւ այդպիսի մերձեցումից առաջացած սերունդը կը լինի հիւանդոտ, թուլակազմ, արատաւոր, և փաթաթվելով հասարակութեան շինքին, կը դառնայ մի անպիտան բեռն: Սեռական յարաբերութիւնից խուսափելու են ընկնելուները, խելապակաները, հոգեկան ու ջղային լուրջ հիւանդութիւններով տառապողները: Սրբտի տկարութիւն և թոքախտ ունեցողները բոլորովին թողնելու են սեռական կեանքը, հակառակ դէպքում կարող են յանկարծամահ լինել հէնց մերձաւորութեան ժամին: Սեռական յարաբերութիւնից հեռու պիտի մնան հարբեցողները, որոնք ալկոհօլի քայքայիչ ազդեցութիւնից ներկայանում են որպէս ջղային և հոգեկան հիւանդներ: Չափից դուրս ֆիսիկալ է հարկած բոլորէին մերձաւորութիւն ունենալը, որովհետեւ

այդ միջոցին թուլացած ջղերը սաստիկ լարվելով աւելի ևս թուլանում են: Այդ ժամանակ կարող է առաջանալ ձեռքերի և ոտքերի դող-դողոց, կաթուածահարութիւն և այլն, որոնք կարող են մնալ անբուժելի և կը կրճատեն հիւանդի ապրելու տարիները:

✓ Ե. Սեռական յարաբերութեան ձեւը

Քաղաքակիրթ և բարոյական ազգերի մէջ յարաբերութեան ձևն այն է, որ գոյութիւն ունի և մեզ մօտ. այսինքն կինը ներքեւից պառկած, իսկ տղամարդը վերեւից երես առ երես: Այս ձևի մերձաւորութիւնից համեմատաբար շատ բիշ են տուժում մարմնի միւս գործարանները, քան թէ ուրիշ այլ և այլ ձևերի մերձաւորութիւնից: Սիրող և նուիրված կինը միմիայն երես առ երես կատարվող յարաբերութիւնից է ստանում կատարեալ հաճոյք, երբ նա գրկում է իր սիրած տղամարդին և համբոյրներով գործեղացնում փոխադարձ տրփանքը: Մինչդեռ ուրիշ անյարմար և անվայել ձևերով կատարված մերձաւորութիւնից, թէկուզ իր սիրած տղամարդի հետ, ոչ միայն չէ ստանում զօրեղ հաճոյք և զգայնական բաւականութիւն, յաճախ նոյնիսկ զլզվում է: Երես առ երես, համբոյրներով համեմծ յարաբերութեան րոպէին նորգործող և ներ-

գործվող կողմերն էլ տրամադրվում են, հագեկան էքստազի մէջ ընկնում: Հետևաբար այսպիսի յարաբերութիւնից բեղմնաւորված սերունդը լինում է առողջ, գուարթ և ընդունակ: Յաւօք սրտի պիտի խոստովանենք, որ ներկայումս բարոյապէս ընկած մարդկանց փչացած երևակայութիւնը զանազան ցինիկ ձևեր է ստեղծել իբր թէ կիրքը ուժեղացնելու և բաւականութիւնը կրկնապատկելու նպատակով: Օրինակ՝ յարաբերութիւն են ունենում յետևից՝ շան նրման, աթոռի վրայ նստած, կնոջ մի ոտը տղամարդի ուսին դրած, կողքից, ոտքերի վրայ կանգնած և այլն ցոփութեան հասցրած ձևերով: Շեշտում ենք, որ այս կործանիչ երևոյթը բարոյապէս այլանդակված և կրքի ճահիճում խրրված մարդկանց հիւանդ ուղեղի հեշտասիրութեան հետեւանք է: Սոյնանման թշուառ մարդիկ չեն զիտակցում, որ աննօրմալ պօզանքերով կատարած մերձաւորութիւնը համազօր է օնանիգմին, որ այդ ճանապարհով արագ կերպով թուլացնում են իրանց ջղային սխտէմը և վաղաժամ վատնում են օրգանիզմում եղած ամբողջ կիրքը: Նրանք շուտով են զրկվում տրփանքից և դառնում են կրքազուրկներ: Նրանք չեն զիտակցում, որ անպարկեշտ մերձաւորութիւններից կնոջ սեռական գործարանը տուժում է, և բացի այդ կինը՝ զիջելով աննօրմալ տղամարդի

կեղտոտ առաջարկներին, կորցնում է իր փայլը, իր գրաւչութիւնը որպէս կին, և իրան ստորացնում է փողոցներում յարաբերութիւն կատարող շների չափ: Այլանդակ ձևերի մերձաւորութիւն կատարելու ցանկութեան ախտով անհամեմատ աւելի վարակված են տղամարդիկ, քան կանայք: Պէտք է յիշենք նաև, որ երկրագնդի միջանի անքաղաքակիրթ և վայրենի ցեղերի մէջ նոյնպէս գոյութիւն ունեն մերձեցման տարբեր ձևեր, սակայն սրանք առաջանում են այդ մարդկանց վայրենի լինելուց և վայելչութեան ու առողջապահութեան մասին գաղափար չունենալուց. ուստի յիշեալ դէպքում երևոյթը դատապարտելի չէ որպէս գիտակից մեղկանք: Ամփոփելով մեր ասածները, կրկնում ենք, որ սեռական յարաբերութեան զիտակցական ձեւափոխութիւնները սաստիկ վտանգաւոր են առողջութեան համար և բարոյապէս դատապարտելի, իսկ ընդունված կանոնաւոր մերձաւորութեան ձևն է երես առ երես պառկած:

գ. Մերձաւորութեան կանոններ:

Քանի որ սեռական յարաբերութիւնը մեծ ազդեցութիւն և հետեանք ունի ֆիզիքական ու հոգեկան աշխարհների վրայ, ուստի անհրաժեշտ է գիտենալ որոշ կանոններ, ըստ որոնց կատարած յարաբերութիւնը ոչ միայն վնասակար չի լինիլ մարմնի համար, այլ նոյնիսկ օգտակար:

1. Կարելի է մերձենալ, երբ մարդ իրան զգում է զուարթ և ուժեղ: 2. Երբ առանց գրգռիչ միջոցների կամ խմիչքների մարդ պահանջ է զգում սեռական մերձաւորութեան: 3. Մերձաւորութեան ցանկութիւն պէտք է առաջացնել նաև կնոջ մէջ վայելուչ և բնական միջոցներով: 4. Մերձաւորութիւնից առաջ և յետոյ սեռական գործարանները լուանալ մաքուր գոլ ջրով և 20/0 բորակաթթուի լուծուածքով (Борная кислота): 5. Մերձաւորութիւնից առաջ առնանդամը քսել զլիցէրինով կամ վազելինով, որպէսզի նա ֆիզիքական ցաւ չը պատճառէ կնոջ քնքոյշ գործարանին: Կեղտոտ առնանդամով կոպիտ և ցաւեցնող մերձաւորութիւնը ոչ միայն հաճոյք չէ պատճառում կնոջը, այլ ընդհակառակն, յաճախ բռնողի նուրբ և թաց թաղանթը զրգռելով, առաջացնում է նկատելի և աննկատելի հիւանդութիւններ, որոնցից տանջվողը միշտ լինում է թոյլ կինը, և տղամարդը չի կարողանում ըմբռնել իր զոհին պատճառած տառապանքները:

է. Մերձաւորութեան միջոցին նախազգուշութեան կանոններ

Ոչ ոքի համար գաղտնի չէ, որ մեր երիտասարդները մինչև ամուսնութիւնը, իրանց ամենալաւ հասակը անց են կացնում յայտնի

և ծածուկ պոռնիկների գրկում: Եւ քանի որ վեներական ախտերը (սիֆիլիս, շանկր, տրիպէր) տարածվում են մերձաւորութեան միջոցով, ուստի անհրաժեշտ ենք համարում միքանի նախազգուշութեան ցուցմունքներ անել հասարակական կանանց մօտ յաճախող անզուսպ մարդկանց: 1. Պէտք է խուսափել յարաբերութիւն ունենալ այն կնոջ հետ, որ սաստիկ նիհար է, դժգոյն, աչքերի տակը նկատվում են կապտադոյն փոսեր և երբ ճակատի վրայ կան կասկածելի բշտիկներ (сыпь): 2. Անպայման պէտք է ուշադրութիւն դարձնել ձեռների և ոտքերի վրայ եղած վարակիչ բշտիկներին, որոնք յայտնի են վեներական քոս անուանով: 3. Դիտել կուրծքը և ծծերը, որոնց վրայ յաճախ լինում են վարակիչ մութ-կարմրագոյն բծեր: 4. Առհասարակ սովորութիւն անել մերձաւորութիւնից առաջ հնարաւորութեան դէպքում դիտել կնոջ ամբողջ մարմինը, որի վրայ գտնվող ամեն մի կասկածելի բիծ կամ վէրք կարող է լինել վեներական ու վարակիչ, ուստի և խուսափել այդպիսոց: 5. Մերձաւորութեան միջոցին երբէք չը համբուրվել օտար կնոջ հետ, մանաւանդ շրթունքներից, որովհետև սիֆիլիսի և թոքախտի բացիւնները շատ դիւրին կերպով անցնում են բերանից բերան համբուրվելիս: Օտար կնոջ հետ յարաբերութիւնից յետոյ անմիջապէս պէտք

է միգել: Մի բժշկի կարծիքով դա անպայման նպատակայարմար է և միակ միջոցն է վարակվելուց զերծ մնալու: Եթէ մերձաւորութեան ժամանակ հիւանդութեան թոյնը ներս է մտել տղամարդի միզանցքը, միգելիս նա յետ է մըղվում մէզի հետ. իսկ սրակելով կարելի է, ընդհակառակն, թոյնը աւելի խորը տանել և վարակել: Թէպէտ մերձաւորութիւնից անմիջապէս յետոյ անդամը կանգնած ըռպէին դժուար է միգել, բայց և այնպէս նրա թուլանալուն պէս պէտք է միգել: Միգելուց յետոյ հարկաւոր է լուացումն կատարել զանազան դեղային լուծուացքներով, որոնք ընդունակ են սպանել հիւանդութեանց բացիւններին: Մի կողմ թողնելով զօրեղ և թունաւոր դեղերի լուծուացքները, որոնք դեղաանից տրվում են միմիայն բժշկի ստորագրութեամբ, մենք կը թուենք այնպիսի միջոցներ, որոնց միշտ և ամեն ոք կարող է ձեռք բերել առանց ժամանակ կորցնելու. կամ բժշկի ստորագրութիւնը ստանալու: Դրանք են — գինու քացախ, լիմօնի հիւթ, կարմիր գինի, գինու սպիրտ, սապոնի սպիրտ, սապոն, խլորաջուր, խլորակիր, սովորական աղ, բորակ, կրաջուր, շիպ և այլն: Սրանցից որեւէ մէկը փոքր քանակութեամբ պէտք է լուծել մի քանի բաժակ սովորական կամ զտած ջրի մէջ և լուանալ սեռական գործարանները: Մերձաւորութիւնը

փաստակար է կնոջ ամսական արիւնհոսութեան
 միջոցին: Չը խօսելով կնոջ համար առաջացած
 ծանր հետեանքների մասին, կը յիշենք միայն
 տղամարդի փաստները. առնանդամի գլուխը կեղ-
 տոտ արիւնից կարող է բորբոքվել, անդամա-
 մաշկի տակ կարող են առաջանալ բշտիկներ-
 բացի այդ կարող է նորոգվել հին և խրոնիքա-
 կան տրիպէրը. միզանցքը կարող է բորբոքվել
 և առնանդամի գլուխը ուռչիլ: Լաւ կը լինի
 սպասել արեան ընդհատվելուց դեռ էլի 3 օր,
 ապա մերձենալ: Վտանգաւոր է մերձաւորու-
 թիւն ունենալ հարբած ժամանակ: Այս մասին
 Պրօֆէսսօր Ալբրէխտն ասում է. «Սեռական հա-
 ճոյքների փաստակար և սաստիկ տկարացուցիչ
 դործադրութիւնն էլ հարբած վիճակի վայելքն
 է: Մեր ասածը չի վերաբերվում մի երկու գա-
 ւաթ խմիչքից առաջացած զուարթ ըուպէին, ո-
 ըովհետեւ դա բարձրացնում է միտքը և թոյլ է
 տալիս, որ զուարթութեան բաժակին ուրախու-
 թեան մի գաւակ էլ ընկերանայ: Մինչդեռ հար-
 բածութիւնը տկարացնում է և ապականում ամ-
 բողջ մարմինը: Ամուսնացած մարդիկ զգոյշ պի-
 տի լինեն, որ հարբած ժամանակ սիրոյ հաճոյքը
 չը վայելեն: Նոյնպէս ոչ ոքի խորհուրդ չեմ
 տալ հարբած ժամանակ իր կնոջ հետ պառկել,
 որովհետեւ դրանից առաջանում է գարշանք»։

ը. Ժուժկալութիւն

Մենք խօսեցինք սեռական չափաւորութեան
 և անչափաւորութեան մասին. այժմ տեսնենք,
 թէ ի՞նչ ազդեցութիւն ունի մարմնի վրայ սե-
 ռական յարաբերութիւնից զերծ մնալը, այսին-
 քըն ժուժկալութիւնը: Այս մասին մինչև այժմ
 չը կայ զիտնական որոշ կարծիք. այլ կան տա-
 բեր և նոյնիսկ բոլորովին հակառակ կարծիքներ:
 Իւրաքանչիւր գիտնական անձնական հայեցակէ-
 տըն է առաջ մղում: Մէկի կարծիքով ժուժկա-
 լութիւնը չափազանց օգտակար է, միւսի կար-
 ծիքով, ընդհակառակն, չափազանց փաստակար:
 Սակայն ստուար մեծամասնութիւնը ընդունում
 է այդ երկու ծայրահեղ հայեացքների միջակէ-
 տը: Անտարակոյս է այն պարզ երևոյթը, որ իւ-
 րաքանչիւր օրգան կենդանական աշխարհում
 ստեղծված է որոշ դեր խաղալու ամբողջ կեան-
 քի շրջանառութեան մէջ և ունի իր որոշ ֆունկ-
 ցիան: Եթէ մենք ստիպողաբար զրկում ենք որ-
 ևէ օրգանի իր ֆունկցիայից, այն ժամանակ նա,
 անգործ մնալով, փաստում է և կորցնում իր ըն-
 դունակութիւնը, իր նշանակութիւնը. դրանից
 էլ տուժում է ամբողջ մարմնի նօրմալ կենսու-
 նակութիւնը: Օրինակ, երբ մենք զրկում ենք ստա-
 մոքսը կերակրից և մշտապէս բաղցած մնում,
 ստամոքսը պահանջ է զգում գործելու, կերա-

կուր մարտելու և չունենալով սնունդ, հիւանդանում է, կորցնում մարսողական ընդունակութիւնը, խանգարւում է. ապա նիհարում է և ամբողջ կազմուածքը: Նոյնը պէտք է ասել նաև սեռական գործարանների մասին: Սերմը մեծ բանակութեամբ ամբարվելով մարմնի մէջ և բընական ճանապարհով չը դատարկվելով, ստիպված առաջացնում է երազախաբ և ցերեկվայ սերմնահոսութիւն, որոնք հետզհետէ յաճախակի կրկնվելով վնասում են մարմնին: Բացի այդ մենք մեռցնելով բնութեան սահմանած մերձաւորութեան ցանկութիւնը և դերձ մնալով յարաբերութիւնից, մեղանշում ենք բնութեան պարտադիր օրէնքի դէմ: Այժմ մենք առաջ կը բերենք յայտնի գիտնականների կարծիքներից մի մի կտոր, թողնելով ընթերցողներին նրանցից որին հաւանելը և համակրելը: Պրօֆէսսոր Ալբրէխտն ասում է. «Երբ այր մարդու մարմինը կատարեալ զարգացած է, մօրուքը բուսած, ձայնը հաստացած, մարմնի շարժումները զօրաւոր են և դիւրաթեք, երբ սեռային գրգռմը զգացվում է առանց պատճառի և ցանկութեան գոհացում տալը ուժգնապէս արթնանում է, այդ ժամանակ ժուժկալութիւնը ունենում է վտանգաւոր հետեանքներ: Լաւ կազմաւորված և սերնդագործելու ընդունակ մարդը պէտք է ամուսնանայ. իսկ եթէ ահանջ չը դնէ բնութեան այդ

ստիպողական պահանջին, այն ժամանակ առաջ կը գան հիւժիշ, սպառիչ ջնուցումներ, և սրբանք եթէ նոյնիսկ տեղի են ունենում առանց սերմնահոսութեան, յամենայն դէպս, առաջացնում են միզանցքի, ամորձիքների և սերմնագեղձների բորբոքումներ, կծկումներ, անձկացումներ. ծննդագործարանների մէջը և վրան գոյանում են ուռոյցքներ, որոնք ջղերի և երակների վրայ ճնշում գործադրելով զգացնել են տալիս բնական զրգիւր: Չափազանց ժուժկալութիւնից ֆրասվում է ոչ միայն մարմինը, այլև միտքը ենթարկվում է բոլոր այն հիւանդութիւններին, որ ցոյց տուինք իբրև հետեանքներ բնական կամ հակաբնական եղանակով տեղի ունեցած սեռային հաճոյքի անշափաւոր վայելքի: Հազուադէպ չեն այն ժուժկալները, որոնք ենթարկված են մեղանշութեան, իստէրիկայի և խելագարութեան: Ես տեսել եմ տղամարդիկ, որոնք սեռային հաճոյքի համար մոլեգնել են և գոհացումն տալու համար կատաղել են. և այսպիսի վայրկեանների մէջն էլ գործվում են սպանութիւններ և ուրիշ տեսակ եղեռնագործութիւններ: Չը գոհացուցած սեռային ցանկութեան սոսկալի, բայց ճշմարտագոյն, պատկերը տեսնել ցանկացողը թող կարգայ Էօթէն Սիւի «Գաղտնիք Փարիզի» գրքում Սիսելլիի և Նօտար Ֆէրրանի դէպքերը, և համոզվի ասածիս»:

Հակառակ այս կարծիքի պրօֆէսսօր բժիշկ Ֆօրէլը գրում է. «Մարմնի մէջ սերմի հաւաքման փնասակարութեան մասին չը պէտք է նույնիսկ մտածել: Սերմը փնասակար ֆնացորդ չէ, ինչպէս մէզը կամ կղկղանքը: Միշտը փորձել են կատարվել, երբ մարդուն սրսկել են կաշուի տակ սերմնահեղուկ կամ թէ կենդանիների ամորձիքներին քամած ջրալի հիւթը: Այս սրսկումները բարեբար ազդեցութիւն են ունենում: Ապացուցած է, որ սրսկման շնորհիւ մեծանում է մրկանների գործունէութիւնը: Ինչպէս յայտնի է, ֆիզիքական վարժութիւնները ընդհանրապէս բարձրացնում են մեր մկանների աշխատանքի ընդունակութիւնը: Այս երևոյթը աւելի մեծ չափով է տեղի ունենում, երբ ամորձիքների հիւթը կամ սերմը սրսկում են մարմնի մէջ. այն ժամանակ մկանները և ջղերը անհամեմատ քիչ են յոգնում և աւելի շուտ էլ վերականգնվում են: Այս փորձերը լիովին ներդաշնակում են հընադոյն այն մէթօդին, ըստ որի ամենածանր ֆիզիքական աշխատանքներ կատարում էին միայն սեռական ամենատեսակ հաճոյքներից զերծ մնալու, այսինքն ժուժկալութեան դէպքում: Ուստի և յոյների և հռովմայեցիների մէջ ըմբիշները սեռական յարաբերութիւնից ժուժկալ էին մնում, ինչպէս հիմա անում են մեր սպօրսմէշները, երբ նրանք պատրաստվում են մրցութեան:

Այս բանը համակերպվում է նաև հոգեկան գործունէութեանը. դրան ապացոյց գիտնականների և գեղարուեստագէտների փորձերը: Ժուժկալութեան միջոցին երևի սերմը ծծվում է մարմնի, մէջ իսկ նրա բաղկացուցիչ մասերը թափանցում են արեան մէջ: Եւ սա ոչ թէ փնասակար, այլ բարեբար ազդեցութիւն է ունենում: Կարելի է առարկել, որ սերմի ներթափանցումը օգտակար է միայն այն դէպքում, երբ նա որոշ չափից չէ անցնում, որ չափից աւելի առատ ներս ծծվելը կարող է փնասակար լինել: Ի պատասխան այս առարկութեան, պէտք է ուշադրութիւն դարձնել այն բանի վրայ, որ բնութիւնը հոգացել է այդ մասին. դրա համար սահմանել է գիշերային երազախաբութիւնը, որ բնական է և նօրմալ, եթէ տեղի չէ ունենում յաճախ: Բացի այդ, սերմի արտադրութիւնը ինքնըստինքեան պակասում է, երբ չէ գործում սեռական գործարանը: Ամորձիքների հետ ներկայ դէպքում կատարվում է այն երեւոյթը, ինչ որ ուրիշ շատ օրգանների հետ: Եթէ չենք օգտվում նրանցից, այն ժամանակ արիւնը աւելի սակաւ է հոսում դէպի նրանք. դրանից էլ նրանց սննդառութիւնը նուազում է և կենսունակութիւնը թուլանում»:

Այստեղ յարգելի գիտնականը իր վերջին ֆրազով ոչ միայն հաստատում է մեր վերոյի-

շեալ ասածը, այսինքն թէ սեռական գործարանը, ինչպէս և իւրաքանչիւր օրգան, անգործ մնալով կորցնում է իր ընդունակութիւնը, այլև, կարծես նա հակասում է բնութեան կարգադրութեանը — բազմացման օրէնքին: Չէ՞ որ առողջ սեռական գործարանից զուրկ մարդը մի խղճուկ արարած է դառնում, և բժշկական լեզուով կոչվում է իմպօտէնտ, որ նշանակում է սեռական կարողութիւնից զուրկ հիւանդ: Ուրեմն անտեղի ժուժկալութիւնը ոչ թէ բարիք է, այլ չարիք: Ապա շարունակում է բէիշկ Ֆօրէլը իր կարծիքը, որտեղ փոքր ինչ փոխում է իր ասածը և կարծես հակասութեան մէջ ընկնում: «Որ առողջ, նօրմալ մարդու սեռական ձգտումը անընկճելի է, որ նա պէտք է բաւարարութիւն ստանայ, այդ մասին խօսք անգամ չի կարող լինել: Չի կարելի վիճել այն մասին, թէ սեռականապէս հասուն տղամարդու ձգտումը մեծ անհանգստութիւն է պատճառում, որ երբեմն մեծ ոյժ է հարկաւորվում այդ ձգտումը զսպելու համար: Բայց տղամարդկանց մեծամասնութեան սեռական հակումը երբէք այնպէս զօրեղ չէ, ինչպէս նրանք հաւատացնում են. և նրանցից իւրաքանչիւրի ցանկութեան ոյժը հիմնովին կախված է նրա կենցաղավարութիւնից և վարքից: Եթէ մենք զործադրենք բանականութիւն և կամք, առողջ տղամարդկանց մեծ մասը դիւ-

րութեամբ զերծ կը մնայ ինքնազգացման լուրջ խանգարումներից՝ նոյնիսկ սեռական անբաւարար գոհացման ժամանակ էլ: Որպէսզի այս բանը աւելի ճիշտ պարզաբանվի, մենք նախ պէտք է հանգամանքօրէն զննենք, թէ ինչպէս է երևան գալիս սեռական հակումը: Մինչև անգամ ամենակրքոտ տղամարդն անգամ միշտ զրգոված չէ լինում սեռական տեսակէտից: Մերձաւորութեան ցանկութիւնը առաջանում է միայն երբեմնապէս, սովորաբար, արտաքին ազդեցութիւնների շնորհիւ, և կարճ միջոցում էլ ցանկութիւնը ոչնչանում է, երբ ընդհատվում է արտաքին ազդեցութիւնը»:

«Ցանկութիւնը առաջ է գալիս ջղերի զրգուցմից: Սեռական գործարաններից, առաւելապէս առնանդամից, գնում են դէպի ողնուղեղ զգայուն նեարդեր: Եթէ սրանք զրգովեն, օրինակ, առնադնամի շփումից, այդ զրգիւրը տրվում է դէպի առնանդամի դիմող ջղերին և արեան անօթներին: Հետեանքը լինում է այն, որ արիւնը մեծ քանակութեամբ դիմում է դէպի անդամի խոռոչաւոր մասերը: Այսպէս, արիւնը հաւաքվում է անդամի մէջ, անդամը ուռչում է, մեծանում և կարծրանում: Այս էրէկցիան (կանդնումը) կարող է տեղի ունենալ մեր գիտակցութիւնից բոլորովին անկախ, կարող է լինել ըէֆֆեկտօր (անգրադարձ) երևոյթ: Նա կարող է ծա-

գել նաև առանց տրփանքի զգացման, ինչպէս օրինակ պատահում է փոքր մանուկի հետ մի-
զապարկի լիքը՝ ժամանակ։ Մինչդեռ հասած
տղաների գրգիռը, որ սեռական մասերից ջղերի
միջոցով անցնում է ողնուղեղ և ապա գլխի ու-
ղեղ, նոյնիսկ հասունութեան շրջանից վաղ ա-
ռաջացնում է հեշտասիրական զգացմունք. սե-
ռական հասունութեան ժանանակ առնանգամի
կարծրացումը բացի գրգիռից արթնացնում է
թեթևանալու և կնոջ հետ մերձաւորվելու պա-
հանջ։ Օրինակ, հեշտասիրական մտքեր են ծա-
գում, երբ քնած միջոցին լցված միզապարկի
ազդեցութեան տակ անդամը կարծրանում է
(այս երևոյթը աւելի յաճախ տեղի է ունենում
առաւօտեան դէմ, ուստի և կոչվում է «առա-
ւօտեան կանգնում»)։ Էրէկցիա և սեռական ցան-
կութիւն կարող են ծագել, որպէս լցված միզա-
պարկի ժամանակ, նպանապէս ուղիղ աղիքի ճնշ-
ւումից, սեռական մասերի շփումից շորի հետ
կամ ոտքերը կծկած միջոցին։ Առանց նորանոր
ցուցմունքների պարզ է, որ կարելի է նախազ-
գուշացման շատ միջոցներ ձեռք առնել նմանօ-
րինակ գրգիռներ չառաջացնելու համար։ Պէտք
է խուսափել երեկոյեան շատ խմելուց, հոգալ
կանոնաւոր մարսողութեան մասին, հազնել լայն
բրիւկ, ճնշողութիւն չը գործադրել սեռական
գործարանների վրայ. ինչպէս օրինակ ոտքերը

ծալած միջոցին կամ թէ տաք վերմակներ ծած-
կելիս։ Իդուր չը պէտք է ձեռքով շօշափել սե-
ռական մասերը. պէտք է մաքրութիւն պահա-
նել լուացումներ և լողացումներ կատարելով,
հոգալ կաշուի հիւանդութիւնների շուտափոյթ
բժշկութեան մասին և այլն։ Ինչպէս որ տեղա-
կան գրգիռը կարող է առաջացնել հեշտասիրա-
կան մտքեր, նմանապէս որոշ երեւակայութիւն-
ներ կարող են առաջ բերել տրփանք և էրէկցիա։
Եթէ խուսափենք նմանօրինակ գրգռիչ մտքերից,
կարելի է մեծ չափով սահմանադրել ցանկութիւնը։
Սակայն որքան յաճախ է տեղի ունենում հա-
կառակը։ Սեռական հակումը զարթեցվում է
արհեստականապէս և բորբոքվում թեթևամիտ
խօսակցութիւններով, անառակ գրքեր կարդա-
լով, անվայել պատկերներ դիտելով, թատրոնա-
կան բաց ներկայացումներով և այլն։ Եթէ ներ-
կայումս սեռական ցանկութիւնը այդպէս վաղ
է երեւան գալիս բազմաթիւ տղա-մանուկների
մէջ, ուրեմն դրանց 90%-ը հետևանք է գայ-
թակղութեան և ոչ թէ դա ինստինկտի բնական
արթնացումն է։ Եւ հէնց նոյն կեղծ գրականու-
թիւնն ու կեղծ գեղարուեստը, որոնք անդա-
դար ամեն միջոցներով գրգռում և բորբոքում
են մեր զգայականութիւնը, սկսում են քարո-
զել ցանկութեան կարծեցեալ անընկճելի լինելը։
Ինչպէս որ մենք ընդունակ ենք զգուշանալ սե-

ռական զրգիռից, կարող ենք նաև զսպել առաջացող ցանկութիւնը: Նրբ անթիւ երիտասարդներ առանց յետ նայելու անձնատուր են լինում սեռական ցանկութեան, սա երբեք ապացոյց չէ այն բանի, թէ նրանք պէտք է այդպէս վարվեն: Նրանք միայն չեն ուզում լուրջ կերպով զսպել իրանց: Թուլութիւնը, հետաքրքրութիւնը և երեխայական պատուասիրութիւնը, որ նրանց դրդում է վարվել ուրիշների նման և զիտակցութեան բռնադատումը աւելի մեծ դեր են խաղում, քան թէ բուն ցանկութիւնը...»:

Պրօֆէսսոր Կրօֆտ—Էքինզի կարծիքով տղամարդկանց սեռական ժուժկալութիւնը կարող է վատ հետեւանքներ ունենալ միայն ջղային հիւանդութիւններ և անբնական սաստիկ սեռական ցանկութիւն ունեցողների համար: Ընդհակառակն, նրա կարծիքով, նորմալ զարգացում ունեցող տղամարդկանց համար ժուժկալութիւնը վտանգաւոր չէ ոչ ջղային և ոչ էլ հոգեկան կեանքի համար:

Ֆրիդիօլֆ Ա. Ֆօն—Հալլէրը ժուժկալութեան ազդեցութիւնը փորձել է և նկարագրել հէնց իր վրայ: Սկզբում նա զգում էր զլխացու և ծանրութիւն մարմնի մէջ, իսկ կարճ ժամանակից յետոյ սեռական ձգտումները անյայտացան և նրանց փոխարէն զգալի եղաւ հոգեկան ու մարմ-

նական ուժերի աճող թարմութեան հաճելի ըզգացմունքը:

Ահա և մի ուրիշ բժշկի հայեցակէտը, որը այդ երկու ծայրահեղ կարծիքների միջնորմն է և աւելի ընդունելի: «Եթէ չափազանց շատը փնասակար է առողջութեան համար և խանգարում է կազմուածքի նորմալ կենսունակութիւնը, սրա հակառակ սաստիկ քիչն էլ նոյնպէս զգալի փնաս է հասցնում: Մեր մարմնի իւրաքանչիւր օրգանը մի մասն է կազմում զարմանալի մարդ-մեքենայի. երբ որ և է օրգանի գործունէութիւնը թուլանում է և կամ կանգ առնում, այն ժամանակ ամբողջ մեքենայում զգացվում է աւելի կամ պակաս անկանոնութիւն: Եթէ իւրաքանչիւր օրգան ունի իր որոշ դերը, ապա ուրեմն պէտք է զգուշանանք կանգնեցնել նրա ընթացքը: Պարզ, խելացի իմաստը մեզ ցոյց է տալիս, որ բնութեան օրէնքները խախտելու ձգտումը առաջանում է միայն անկարողութիւնից կամ թէ բանականութեան խղճալի շեղումից: Իսկական իմաստութիւնը կայանում է կեանքի վայելքներից չափաւոր կերպով օգտվելու մէջ, և ոչ թէ սաստիկ ժուժկալութեան մէջ: Հետեւապէս, ինչպէս անչափաւորութիւնը, նոյնպէս սեռական յարաբերութիւնից անչափ ժուժկալութիւնը վնասակար է մեր օրգանիզմի կանոնաւոր գործունէութեան համար.

և դեռ չի կարելի համոզված ասել, թէ ո՞րն է աւելի վնասակար, առաջինը թէ երկրորդը: Ուրեմն պէտք է ընտրենք ոսկեայ միջակէտը և չը շեղվենք ոչ այս և ոչ այն կողմը, միաժամանակ համակերպվելով մեր կազմուածքին, նրա ուժին և առողջութեան:

VI ՍԱՏԻՐԻԱԶ ԵՒ ՊՐԻԱՊԻՉՄ

Սեռական կեանքի այլանդակութիւններից մէկն էլ այսպէս կոչված սեռական կատաղութիւնը կամ սատիրիազն է: Այս հիւանդութիւնը կայանում է նրանում, որ մարդու մէջ առաջ է գալիս կատաղի և անզուսպ ցանկութիւն: Առնանդամը շարունակ կանգնած է լինում առանց որևէ արտաքին գրգիռների կամ ազդեցութեան. ծագում են մենձենալու անյազ ցանկութիւն, սերմի հոսումն, երազախաբ: Սրա պատճառներն են, սեռական մոլութիւնները, օնանականութիւնը, կիրք զարթեցնող դեղերի գործածութիւնը, սկսվող սուսունակը, շագանակաձև գեղձի ուռույցքը, և երբեմն էլ առողջ մարդկանց սաստիկ ժուժկալութիւնը: Սատիրիազի միջոցին խանգարվում է ջղային սիստէմը, յաճախ տուժում են տեսողութիւնը, լսողութիւնը և միևս զգայարանները: Սատիրիազով կամ սեռական կատաղութեամբ բռնված մարդուն թւում է, թէ փողոցում պատահած իւրաքանչիւր կին մերկ է, և մօտենում է նրան մերձաւորութիւն ունենալու համար. զառամեալ, այլանդակ ծեր կինը նրա աչքերին երևում է որպէս չքնաղ

գեղեցկուհի, Յաճախ ձեռքն ընկած ամեն մի առարկայ նրան թւում է որպէս կին, օրինակ բարձր գրկում է, համբուրում, փաղաքշում և նրա հետ սկսում է մերձաւորութիւն կատարել, մինչև որ վերջապէս առատօրէն կը թափվի սերմը, այն ժամանակ միայն նա սթափվում է խայտառակ դրութիւնից: Սատիրիագով հիւանդը ամեն մի կնոջ շփվելիս կամ թէ երեւկայութեան մէջ կին պատկերացնելիս եւթարկվում է սերմնահոսութեան. նրա աչքերը լցվում են արիւնով և փայլատակում են, բերանում երևում է փրփուր, երեսը կարմրում է և այլն: Այսպիսի զրգոված միջոցին հիւանդը ընդունակ է դառնում մինչև անգամ մի գիշերվայ ընթացքում սեռական յարաբերութիւն ունենալ միքանի տասնեակ անգամ, և իհարկէ, պարզ է, որ յետոյ ուժասպառվում և անկողին է ընկնում: Սատիրիագի վախճանը սովորաբար լինում է ջղային և հոգեկան սաստիկ խանդարումն և մահ. իսկ երբ հիւանդը առողջ ու յաղթանգամ կազմուածքի տէր է, իր ժամանակին ձեռք առած բժշկութեամբ կարող է ազատվել հիւանդութիւնից և դրա մահաշունչ հետևանքից: Նկատված է, որ սատիրիագով հիւանդանում են աւելի շուտ ամուրիները, քան թէ ամուսնացածները: Բարեբաղդաբար պէտք է ասել, որ սատիրիագ հիւանդութիւնը շատ հազուադէպ է պատահում:

Նոյն հիւանդութիւնը գոյութիւն ունի նաև կանանց մէջ, որ կոչվում է Նիմֆօմանիայ կամ նիմֆայամոլութիւն:

Սատիրիագին շատ նման և նոյնպէս հազուադէպ գոյութիւն ունի և մի ուրիշ ակտ, որ կոչվում է պրիապիզմ: Այս դէպքում հիւանդի առնանդամը շարունակ կանգնած է լինում և մեծ անհանգստութիւն է պատճառում. սակայն բացակայ է լինում կիրքը, մերձաւորութեան ցանկութիւնը:

VII ՕՆԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՄ

ՁԵՌՆԱՇԱՐԺՈՒԹԻՒՆ

Վատ և անբարոյական դաստիարակութիւնը հէնց մանուկ հասակում առաջ է բերում այնպիսի փաստակար սովորութիւններ, որոնք հետեւողիցեւեւ ամրանալով մարդու մէջ դառնում են կործանիչ ախտեր ոչ միայն իրեն՝ անհատի, այլ և ամբողջ սերնդի համար: Ուրիշ որեւէ անբարոյականութիւն այնքան շուտ և ամուր չէ պատուաստւում մանուկ հոգու և մարմնի մէջ, որքան սեռական անբարոյականութիւնը: Պատանու անմեղ հոգին, վառվռուն միտքը և ճկուն մարմինը շատ շուտ ազդւում են շրջապատող ապականված մթնոլորտից և վարակւում հեշտատասիրութեամբ, որը և ապագայում բաւական ծանր հետևանքներ է պատճառում նրա կեանքին: Ամենատարածված ախտը պատանի հասակում օնանականութիւնն է: Անկասկած, ամեն մարդ գաղափար ունի այդ կեղտոտ ախտի մասին, և թերևս մարդկանց 80—90%-ը պարապել է դրանով. ուստի նրա մասին մենք կը խօսենք շատ համառօտ և մի փոքրիկ տեսու-

թեամբ հնարաւորութեան չափով կը պարզաբանենք այդ փաստակար սովորութեան էութիւնը:

Օնանականութիւնը այնպիսի հակաբնական գործողութիւն է, որի միջոցով մարդ դուրս է հոսեցնում իր սերմը: Օնանականութեան երեւոյթը կատարվում է՝ անգամը ձեռքերով կամ այլ իրերով շփելով, որի ժամանակ նաև անհրաժեշտաբար սաստիկ լարվում է երեակայութիւնը հեշտասիրական ցինիկ պատկերներով: Օնանականութեան ախտը նոր չէ և հնումը, դեռ Քրիստոսից դարեր առաջ, նա գոյութիւն ունէր: Այդ ախտը օնանականութիւն է կոչվում Յակոբի թոռ Օնան (Յովնան) Մարգարէի անունով, որովհետև նա միշտ ունենում էր թերի մերձեցումներ և հեշտասիրական հաճոյքներ էր ստանում գանազան արհեստական միջոցներով: Օնանականութիւնը կամ ձեռնաշարժութիւնը հաւասարապէս տարածված է թէ հարուստ և թէ աղքատ, կրթված և թէ անկրթ դասակարգերի մէջ. նա վարակել է թէ հասակաւորների և թէ անչափահասների, տղամարդկանց և թէ կանանց: Եւ օրէցօր նա հսկայական չափեր է ստանում, քայքայելով բազմաթիւ սերունդներ: Պատանու կազմուածքի մէջ դէպի հասունութիւն գլիմոդ շրջանում անժամանակ զարգանում են սեռական գործարանները և նրա մէջ առաջ են գալիս նորանոր անձանօթ ցանկութիւններ, որոնք ոչ այլ

խնչ են, եթէ ոչ սեռական կրքի սկսնակ յոյգեր: Եթէ պատանին մեծանում է բարոյական շրջանում, իրան հեռու է պահում գայթակղեցուցիչ ազդեցութիւններից, այն ժամանակ սեռական գործարանները իրանք իրանց բնական ճանապարհով են հասնում զարգացման ծայրագոյն աստիճանին. ապա միայն արթնանում է և գոհացում է պահանջում զօրեղ կիրքը: Սակայն ներկայումս ուր է այդպիսի դաստիարակութիւն. պատանին, հէնց սկզբից ենթարկվում է այնպիսի գայթակղեցուցիչ ազդեցութիւնների, որոնք բնութեան որոշած ժամանակից վաղ զարթեցնում են սեռական հակումն, և դիւրազգաց պատանին շատ շուտ շնդվում է բարոյական ուղիղ ճանապարհից: XX-րդ դարու պոռնկագրութեան գրքերում յալիրշ ու կեղտոտ նկարագրութիւնները, գեղարուեստի տաճարներում՝ այսինքն թատրոններում՝ բեմի վրայ դանազան օպէրէտների ու օպէրէտկաների ներկայացումը կանացի մերկ մարմիններով, պրօֆէկտօրների պօռնօգրաֆիական զդուելի պատկերների ցուցադրումը, կանանց նորանոր պիկանտ «դէկօլտէ» մօզաները, երբ օրը ցերեկով կինը իր մեղկ մարմնի դադունի և զրգռեցնող մասերն է ցուցահանդէս դնում փողոցներում ամենաանպարկեշտ կերպով, ահա այս բոլոր անբարոյականացնող երևոյթները աւամայ գայթակղեցնում և հեշտասէր են դարձ-

նում պատանուն, որը հետաքրքրվելով՝ արգելեալ պտղի երանաւէտ քաղցրութեամբ, սկսում է անձնատուր լինել իր շինծու կրքերին: Մեծերից վախենալով և ամաչելով, բացի այդ ֆիզիքապէս հնարաւորութիւն չունենալով կանանց հետ շփվել, անփորձ պատանին աշխատում է գանազան արհեստական գաղտնի միջոցներով գրգիռ տուցանել իր սեռական գործարաններում: Դրա համար նա առանձնանում է և ձեռքերով, բարձերով և այլ իրերով այնքան շփում է, տրորում առնանդամը, մինչև որ սերմը արտաթորվում է: Այս նպատակով թէ տղաները և թէ աղջիկները յաճախ, բացի ձեռքերից և փափուկ բարձերից, գործ են ածում բանալիներ, շպիլկաներ, մատանիներ, մոմեր և այլ առարկաներ, որոնք այլասեռում և հակաբնական են դարձնում նրանց մէջ սեռական ինստինկտը: Տիպապատանին, անձնատուր լինելով օնանականութեան, չէ գիտակցում, թէ ինչ սոսկալի հետևանքներ ունի այդ բանը. նա գաղափար չունի սերմի էութեան մասին և չը գիտէ, որ իւրաքանչիւր կաթիլ սերմ անժամանակ արտաթորվելով, յոգնեցնում և կանգնեցնում է մասնաւորապէս սեռական գործարանների զարգացումը և ընդհանրապէս ամբողջ մարմնի բնական ընթացքը: Վերևի գլուխներում արդէն յիշել ենք, որ սերմի կորուստը բայքայիչ է ամբողջ մարմնի համար,

որովհետեւ նա նուազեցնում է արեան քանակութիւնը մարմնի մէջ:

Օնանիստը հետզհետէ աւելի է հրապուրվում իր սովորութեամբ, և ախտը սկզբում աննկատելի և ապա նկատելի կերպով փնասում է մարմնին: Օնանական ախտը ունի մի այնպիսի զօրեղ և կաշկանդիչ յատկութիւն, որ նրա ճանկերից ազատվելու համար կարևորվում են հերոսական ջանքեր: Պատանին ամեն մի յարմար բոլոր առանձնանում է և արհեստականապէս թափում իր կեանքի քաղցր հիւթը: Յաճախ նա օրական մի քանի անգամ է կատարում ձեռնաշարժութիւն: Այս ախտը տեղում է երկար ժամանակ, տարիներ և նոյնիսկ տասնեակ տարիներ, որի վերջը լինում է կամ ցաւալի վախճան և կամ ուշ սթափում: Սերմի մասին խօսելիս, մենք ասել ենք, որ նա պատրաստվում է շատ դանդաղ. իսկ երբ հակառակ բնութեան օրէնքի բռնադատում ենք ամորձիքներին անընդհատ սերմ պատրաստել, հարիւրապատկելով իրանց գործունէութիւնը, այն ժամանակ նրանք սաստիկ տուժում են և ենթարկվում ատրոֆիայի (անդամուլուծութիւն): Անխնայողաբար վիժող սերմի պատրաստութեան համար գործադրվելով մեծ քանակութեամբ արիւն, ամբողջ կազմուածքը զրկվում է իր կենսունակութեան համար անհրաժեշտ քանակութեան արիւնից, այդ-

պիսով մարմնի մէջ գոյանում է սակաւարիւնութիւն: Արիւնն էլ հետզհետէ փոխում է իր որակը. նա շարունակ իր ընտիր մասերը տալով սերմի ատրադրութեանը, կորցնում է իր թանձրութիւնը, դառնում է ջրալի և դժգոյն:

Ֆիզիքական քայքայումներին հետևում է հոգևոր ու մտաւոր խանգարումը: Օնանականութեան վայրկեանին ծանխտը իր առաջ չունենալով տրփանքի առարկան, ստիպված լարում է իր երևակայութիւնը: Սովորաբար տրփանքը և զրգիւրը շատ շուտ առաջանում են հակառակ սեռերի ներկայութիւնից և շփումից, ուստի զրգիւ առաջ բերելու համար կարիք չէ լինում լարել երևակայութիւնը, քանի որ այդ դէպքում զգայնականութիւնը բնական ճանապարհով դարթեցնում է սեռական հակումն: Մինչդեռ ծանականութեան միջոցին բացակայ լինելով կանացի մարմնի շփումն ու մեղկանքը, ծանխտը պարտադրում է իր երևակայութեանը ցինիկ ու հեշտասիրական վառ մտապատկերներով նպաստել էրէկցիային և սերմնահոսութեանը: Ուրեմն հասկանալի պէտք է լինի, թէ ինչո՞ւ ծանականութիւնը սաստիկ փնասում է մարդուն ֆիզիքապէս և մտաւորապէս: Բնական յարաբերութեան միջոցին պառկած զրութեամբ մարմինը չէ տուժում. մինչդեռ ձեռնաշարժութիւնը կատարվելով ոտքերի վրայ կանգնած դրութեամբ

փաստում է ծնկներին և յաճախ առաջացնում
ծնկների դողդողոց և թուլութիւն: Համարձակ
կարելի է ասել, որ մէկ անգամ կատարած ձեռ-
նաշարժութիւնն աւելի փաստակար է քան թէ մի-
քանի անգամ ունեցած սեռական կանոնաւոր
մերձաւորութիւնը: Ձեռնաշարժութեան միջո-
ցով սերմի անխնայ և անընդհատ վատնումի
հետեանքները պատանի հասակում անհամե-
մատ աւելի են կորստաբեր, քան թէ սեռական
անշափաւորութիւնը այրական հասուն շրջանում:
Ահա թէ ինչու: Պատանեկան հասակում մարդու
սեռական գործարանները դեռ կատարելապէս
զարգացած չեն լինում, հոգեկան ու մարմնա-
կան յոգեբերը դեռ լիովին չարթնացած. սերմնա-
հոսութիւնը այս շրջանում ձեռնաշարժով կամ
թէ այլ արհեստական ճանապարհով կատարվում
է բռնադատօրէն. այդ պատճառով պատանու
ճկուն կազմուածքը և զգայուն հոգին շուտ են
փռասվում: Մինչդեռ այրական հասակում մար-
դու սեռական գործարանները կազմակերպված
են լինում, սեռական և այլ զգայնական յոյ-
գերը բնածին կերպով արթնացած, ուստի այս
դէպքում մարմինը այնքան չէ տուժում, որքան
առաջին դէպքում: Օնանականութեան զօհը դառ-
նում է մի խղճուկ արարած, որի համար կեանքը
յաճախ կորցնում է իր արժէքը, և նա իր ապրելու

մէջ այլևս ոչ մի նպատակ չը գտնելով, վերջ է
դնում իրան սնննասպանութեամբ:

Այժմ համառօտ, սակայն պարզ գոյներով,
նկարագրենք օնանականութեան և ընդհանրա-
պէս սերմի առատ վատնումի հետեանքները:
Մարմինը, կորցնելով այդ կարևոր հեղուկը, նի-
հարում և տկարանում է: Արագութեամբ պա-
կասում են օնանիստի ֆիզիքական ու հոգեկան
ուժերը, բթանում են մտաւոր ընդունակութիւն-
ները. մարդ դառնում է դանդաղաշարժ, անըն-
դունակ, բթամիտ և վերջի վերջոյ կատարեալ
ապուշ: Ձեռնաշարժութեան միջոցին երեակայ-
ութիւնը և շղերը սաստիկ լարվելով, խանգար-
վում է ամբողջ շղային սիստէմը, սւստի առաջ
են գալիս մելամաղձոտութիւն, անքնութիւն,
խտէրիկա, ոտքերի ու ձեռքերի դողդողոց, ընկ-
նեւորութիւն (լուսնոտութիւն) և երբեմն խելա-
գարութիւն: Սեռական գործարանները վերջի
վերջոյ յոգնում են և միանգամայն թուլա-
նում այն աստիճանի, որ այնուհետև ա-
մեն մի հասարակ շփում կամ հեշտանքի մտա-
պատկեր առաջացնում է սերմնահոսութիւն: Օ-
նանիստը միշտ ենթակայ լինելով իր հիւանդ ե-
րեակայութեան ստեղծած արփական մտապատ-
կերներին և իրականութեան մէջ գտնվող կա-
նայք աւելի նսեմ ներկայանալով նրա աչքին,
նա խորշում է կանանցից և առհասարակ մարդ-

կանց ներկայութիւնից: Իր հետ համակերպովոյ կնոջից նա ոչ մի զրգիռ չստանալով, դարձեալ առանձնանում է և երեակայութեան մէջ վերաստեղծելով աւելի հեշտալից կանանց, կատարում է ձեռնաշարժութիւն: Օնանիստը չի կարողանում համարձակ կերպով նայել մարդկանց աչքերին. առաւելս նա խուսափում է կանանց հայեացքներից: Արեան պակասութեան շնորհիւ նրա դէմքը լինում է դժգոյն և դեղնած. աչքերը փոսն ընկած, որոնց տակ՝ կոպերի ուղղութեամբ, որոշակի նկատվում են մուգ—կապտագոյն շերտեր: Երեսը ծածկվում է մանր ու խոշոր պզուկներով, որոնք մնում են բաւական երկար ժամանակ և այլանդակում դէմքը: Ոչ մի դեղ չի ազդում այդ թարախոտ և կարմրագոյն պզուկների վրայ, բացի այն որ օնանիստը թողնէ իր փնասկար սովորութիւնը. այն ժամանակ նրանք ոչնչանում են իրանք իրանց: Յայտնի է, որ ստամոքսը, կանոնաւոր մարսողութեան համար, անհրաժեշտաբար պահանջում է որոշ քանակութեան արիւն. օնանականութիւնից առաջացած սակաւարիւնութեան պատճառով նա զրկվելով արիւնից, խանգարվում է և չէ կարողանում կանոնաւոր կերպով մարսել ստացած սնունդը: Այդպիսով առաջ է գալիս ստամոքսի կատարը և այլ հիւանդութիւններ: Բերանի մէջ զգացվում է դառնութիւն, լեզուն ծածկվում է

սպիտակ փառով. պատահում են սրտախառնութիւն, զկռուց. յաճախ բերանից փչում է վատ հոտ: Ստամոքսի անկանոն գործունէութիւնից խանգարվում են նաեւ աղիքները, որի հետեանքը լինում են միմեանց յաջորդող փորկապութիւն և փորլուծութիւն: Աղիքների մէջ զգացվում են ցաւեր և ծակոցներ: Պարզ է ուրեմն, որ ստամոքսն ու աղիքները չը կարողանալով անհրաժեշտ անունդ մատակարարել ամբողջ օրգանիզմին, վերջինս նիհարում է, տկարանում և թուլանում: Սերմի վատնումից փասվում են թոքերը, որոնք մարմնի քնքոյշ և թոյլ գործարաններն են կազմում: Թոքերի տկարանալու հետեանքները լինում են շնչարգելութիւն, ճընշումն կրծքի մէջ, թոքերի բորբոքում, հազ, բերօնխիտ և վերջապէս մահաշունչ թոքախտ: Հիւանդի տեսողութիւնը խանգարվում և նուազում է. նրա աչքերին յաճախ երեւում են զանազան մանր կարմրագոյն կէտեր օդի մէջ, այսինքն պատահում է հալիւցինացիա. վերջի վերջոյ նա դառնում է այն աստիճան կարճատես, որ առանց ակնոցի երկու քայլ տարածութեան վրայ չի կարողանում ճանաչել մարդկանց: Պատահել են դէպքեր, երբ օնանիստները բոլորովին կուրացել են: Լսողութիւնն էլ կամաց կամաց ենթարկվում է փոփոխութեան, նրա ականջներին

լսելի են լինում իրականութեան մէջ բացակայ շշուկներ և ղողանջիւն:

Արեան նուագումից և նրա անկանոն շարժանառութիւնից խանգարվում է սրտի կանոնաւոր գործունէութիւնը. սիրտը երբեմն բարախում է այնպէս ուժեղ, որ փոքր տարածութիւնից տեսանելի և լսելի է լինում նրա զարկը. երբեմն էլ, ընդհակառակն, թուլանում և արագանում են նրա հարուածները: Ամբողջ մարմինը ծածկվում է բծերով, ուռոյցքներով, թարախոտ պզուկներով. առաջ են գալիս ջրակալութիւն և ջրզողութիւն: Կաշին դառնում է մի տեսակ լպրծիւն, քրտնքոտ, դժգոյն և և արձակում է ուրոյն անհաճոյ հոտ: Սերմի սպառումից փասվում են շարժիչ մկանները, որոնք հետըզհետէ նիհարանալով, թուլանում են և կորցնում իրանց շարժունութիւնը: Այս պատճառով օնանիստները միշտ լինում են դանդաղկոտ, ծոյլ և վատ տրամադրութեան մէջ: Ձայնը նոյնպէս թուլանում է, դառնում գողգոջուն և խռպոտ: Օնանիստին թւում է, թէ նրա մարմնի վրայով, առաւելապէս մէջքի ուղղութեամբ, ման են գալիս մըջիւններ:

Ի լրումն այս ամենի ապա տկարանում են զանգուղեղը և ողնուղեղը, որոնց մէջ փափկանում են սեռական կենդրոնները: Յիշողու-

թիւնը իսպառ բթանում է և մարդ հաւասարվում է անբան կենդանու:

Վերոյիշեալ համառօտ նկարագրութիւնից արդէն ընթերցողը կարող է երեւակայել, թէ որպիսի թշուառ և խղճալի մի էակ է ներկայացնում իրենից օնանականութեան զոհը:

Թէ ինչ աստիճան զարհուրելի հետեանքներ ունի օնանականութեան ախտը, մենք մեր վերոյիշեալ նկարագիրը հաստատելու համար այժմ թարգմանաթար բերենք փաստեր հոշակաւոր բժիշկների մէմուարներից:

Դէլեանտը գրում է. «Վերջնական հետեանք կարող է լինել ծննդաբերական գործարանների զգայնականութեան ոչնչացումը: Այն ձևերը, որոնք սկզբում նպատակի են հասցնում (այսինքն սերմի հոսեցումն), այլևս շուտով չեն առաջացնում ցանկալի զգայնութիւնը, որը հետըզհետէ թուլանում է և զրօյի հաւասարվում: Այս ձևերը դեռ կարող են առաջ բերել էրէկցիա և մինչև անգամ ցաւոտ զրգուում, բայց նրանք արդէն չեն կարող այնպիսի բաւականութիւն պատճառել, ինչպէս սկզբներում: Լաւ կը լինէր, որ այսպիսի թուլութեան ժամանակ մոռացվէին անցեալ հաճոյքները. սակայն նրանց յիշողութիւնը ապրում է մեծ ուժով և դժբաղդ զոհին զրգում է շարունակել իր էկսցէսները (տրփականհաճոյքները): Այս յիշողութեամբ տանջվելով,

յղփացած Օնանիստը գրգռում է իր լքեալ գործարանները: Գործադրած ձևերը գոհացուցիչ հետևանքների չըհասցնելով, նա հնարում է նորանոր հրէշային և այլանդակ ձևեր: Նրա նախկին մտքերը թւում են անմեղ և անպախարակելի՝ համեմատած նորերի հետ. և Օնանակա-նութիւնը համեմատած նոր ախտի հետ արժանի կը լինի գովասանքի: Սկզբում օրգազմ առաջ բերող ձևերը այժմ նպատակի չեն հասցնում. առնանդամի մակերևոյթը, որի վրայ երբեմնապէս կենտրոնացած էր զգայնականութիւնը, կորցրել է բաւականութիւն պատճառելու ընդունակութիւնը, և հիմա հարկ է լինում աւելի խորը թափանցել, ուր դեռևս ձեռք չէր հասել: Այն գործողութիւնները, որոնք առաջ ցաւեցնող էին, այժմ կատարվում են առանց դրժուարութեան, հպատակվելով ներքին ուժին: Օնանիստը վիրաւորում և պատառոտում է մսերը, կանգ չառնելով ոչ մի բանի առաջ, միայն թէ հնարաւորութիւն ստեղծէ հեշտասիրական հաճոյք զգալու: Այս դրութիւնը տեսւմ է այնքան ժամանակ, մինչև որ վտանգաւոր գործողութիւններն էլ կորցնում են իրանց ոյժը և կամ առաջ են գալիս ծանր հիւանդութիւններ»:

Բժիշկ Շօպարը նկարագրում է հետևեալ դէպքը:—Լանգէտօկցի հովիւ Գաբրիէլ հալիէնը

Օնանականութեան նուիրվեց 15 տարեկան հասակում, օրական ձեռնաշարժութիւն անելով մինչև 15 անգամ: Հասաւ այնպիսի ժամանակ, երբ սերմը շատ չնչին քանակութեամբ էր դուրս հոսում, և երբեմն երկար ջանքեր էր գործադրում հոսեցնելու համար: Ձեռնաշարժի ըսպէին յաճախ առաջ էին գալիս մկանների կծկոտումն և սերմի փոխարէն հոսում էր միջանի կաթիլ արիւն: Տասնեմէկ տարվայ ընթացքում նա Օնանականութիւն էր կատարում միայն ձեռքով, բայց 16 տարեկան հասակում այսպիսի ձևերից այլևս չստանալով հեշտասիրական բաւականութիւն, նա սկսեց միզանցքը կոխել մօտ 15 սանտիմէտր երկարութեան փայտի կտոր: Տասնեվեց տարի շարունակ նա այս միջոցն էր գործադրում, բայց վերջապէս միզանքի թաղանթը կոշտացաւ և դարձաւ բոլորովին անզգայ. այլևս փայտի կտորը իր նպատակին չէր հասցնում: Օնանիստը զո՞ դարձաւ մշտական էրէկցիայի, որին ոչ մի բան չէր հանգստացնում: Այս ամբողջ ժամանակամիջոցում նա անընկճելի զգուանք էր տածում դէպի կանայք, որ յատուկ է Օնանիստներին: Նա դարձաւ մեղամաղձոտ. արհամարհում էր իր աշխատանքը և միմիայն զբաղված էր իր կրքերին գոհացնելու միջոցներ մտածելով: Բազմաթիւ միջոցների դիմելով և չստանալով ցանկալի հետևանքը, նա յուսահատված

մի անգամ վճռեց լայնութեամբ ճեղքել առնանդամի գլուխը դէպի միզանքը տանող ուղղութեամբ: Այս օպէրացիան նրան բաւականութիւն պատճառեց, որովհետեւ ոչ մի ցաւ չգգաց և տեղի ունեցաւ սերմի առատ հոսումն: Այս ժամանակից սկսած, բաղդաւոր զգալով կրքերը յագեցնող իր նոր հնարագիտութեամբ, նա սկսեց յաճախ կրկնել այս փորձը և միշտ էլ նոյն հետեւանքն էր ստանում: Այսպէս շարունակ ճեղքելով անդամը, վերջիվերջոյ նկատեց, որ առնանդամը կիսել է երկու մասի միզանցքի ուղղութեամբ: Երբ արիւնհոսութիւնը առատ էր լինում, նա արիւնը կանգնեցնում էր անդամը փոկով կապելով: Բաժանված առնանդամի կէսերը ընդունակ էին մնացել կանգնման, սակայն նրանք ուղղութիւնը փոխել էին դէպի աջ և ձախ: Երբ անդամը կիսված էր մինչև արմատը երկու մասի, դանակն այլևս աւելորդ էր, երեան եկան նոր ձևեր, նոր յուզումներ և նորանոր փորձեր՝ հաճոյք ստանալու համար: Ի միջի այլոց նա գործադրում էր հետեւեալ միջոցը: — Վերցնում էր աւելի կարճ կտոր փայտ և կոխում էր միզանցքի յետին մասը, որը դեռ ճեղքված չէր: Այս միջոցով նա զրգուում էր սերմնանցքերը և առաջացնում էր սերմնահոսութիւն: Նա սրանով բաւականացաւ 10 տարի, մինչև այն րոպէն, երբ անդգուշութիւնից փայտի կը-

տորը ընկաւ միզապորկի մէջ: Նա իսկոյն սատիկ ցաւ զգաց և ոչ մի կերպ չը կարողացաւ փայտը դուրս հանել: Չարհուրելի տանջանքներից յետոյ, երբ մէզը բռնվեց և միզապարկից սկսեց արիւն երեւալ, դիմեց վիրաբոյժի, որը խնարկէ, շատ զարմացաւ, տեսնելով երկու մասի բաժանված անդամը: Բժիշկը վիրահատութեամբ միզապարկից հանեց փայտի կտորը, որը երեք ամիս մնալով պարկի մէջ ծածկվել էր կըրային նիւթով: Լուրջ հիւանդութիւնից յետոյ նա կազդուրվեց, սակայն երեք ամիս անց մեռաւ թոքախտից, որ վաղուց առաջացել էր նրա մէջ՝ սերմի առատ վատնումից:

Դէլիանդը օրինակ է բերում մի դպրոցական ուսուցչի, որը միզանցքը զրգուում էր զանազան առարկաներով՝ սերմնահոսութիւն առաջացնելու համար: Նա սովորաբար դործադրում էր մետաղաթել (проволокa), որի ծայրը ծալել էր անցքի թաղանթը չը վիրաւորելու նպատակով: Մէկ անգամ, երբ նա մետաղաթելով զրգուում էր միզանցքը աւելի կատաղի շարժումներով, մետաղաթելի ծայրը խրվեց անցքի մէջ և մնաց: Ուսուցչիչը շատ փորձեց դուրս քաշել թելը, սակայն անաջող: Չընայելով տանջանքներին, ամօթը նրան չէր թոյլ տալիս դիմել բժշկի: Նա մետաղաթելի դրսի ծայրը ոլորեց առուր բռնելու և ուժով քաշելու համար. բայց

նրան այս էլ չը յաջողվեց, որովհետև ուժով դուրս քաշելիս մետաղի դրսի ծայրը կոտրվեց, իսկ ներսի մասը մնաց անցքում խրված: Յուսահատված, վախենալով մահաբեր վախճանից, նա դիմեց Ֆարգո-դը-Սոմիւր բժշկին: Առնանդամը սաստիկ ուռեց, ուռեց նաև ամորձիքապարկը, անդամի արմատի մօտ, փորի տակ երևաց կարմրութիւն, ցաւ և ուռոյցք: Մէջը բռնվեց, երեսը կարմրատակեց, աչքերը արիւնով լցվեցին, սկսվեց զառանցանք, զարկերակը արագացաւ և թուլացաւ: Բժիշկը քաշելով մետաղաթելը, համոզվեց, որ միւս ծայրը ամրացած էր որևէ կոշտ մասի վրայ: Մեծ զգուշութեամբ զննելով այդ տեղը, տեսաւ, որ երկաթը դէմ էր ընկել կոնքի ոսկոռի առաջին մասին: Այստեղում նա վիրահատեց. մետաղաթելը երևաց, որ և հանվեց յետանցքի միջից: Հիւանդը իսկոյն թեթևութիւն զգաց և կամաց կամաց առողջացաւ:

Սարայէն հաղորդում է յիսնամեայ ծերունու մասին, որը երեք տարվայ ընթացքում ձեռնաշարժութիւն էր անում պորձելու ճաղով, որ կոխում էր միզանցքը: Մէկ անգամ էլ ճաղը ձեռքից սողաց և մնաց մեզանցքում: Մի շաբաթ յետոյ օպերացիայի միջոցով հանեցին ճաղը:

Բաւական համարելով յիշեալ օրինակները օնանականութեան զարհուրելի պատկերը տալու համար, այժմ խօսենք, թէ ի՞նչ միջոցներով

կարելի է ազատվել այդ վնասակար սովորութիւնից, և թէ ի՞նչ դիրք են բռնելու ծնողներն ու դաստիարակները փոքրահասակներին զերծ պահելու վաղաժամ ախտերի ճիրաններից: Մանուկ հասակն այնքան ներգործվող է, որ ամեն մի լաւ կամ վատ սովորութիւն շատ հեշտութեամբ պատուաստվում է նրա մարմնի մէջ: Նախ և առաջ ծնողները պէտք է աշխատեն մանկանը մեծացնել այնպիսի պայմաններում և բարոյական շրջանակում, որպէսզի նրա քնած սեռական գործարանները ոչ մի արհեստական շփում և գրգիռ չստանան: Այս տեսակէտից չափազանց աննպատակայարմար և գայթակղեցուցիչ է փոքրահասակ երկսեռ երեխաներին մի անկողնում մերկ պառկեցնելը:

«Քոյր և եղբայր, կամ օտար հասակակիցներ և կամ մեծ ու փոքր տղաներ ու աղջիկներ միասին պառկեցնելու ապականիչ սովորութիւնն էլ յաճախ պատճառ է դառնում ծննդագործարանների կանխաճառ գրգիռի, ասում է պրօֆէսոր Ալբրէխտը:

Անկողնի ջերմութիւնն ինքնըստինքեան արդէն զրգուման մի պատճառ է, և երբ էդ էակի, որչափ սա փոքր ու փափուկ լինի, արտաշնչութիւնը աւելանում է ջերմութեան վրայ... երբ տաք մերկութեան հպումը նոր գրգիռ էլ աւելացնէ, այն ժամանակ անկարելի է, որ միամիտ

մանուկը իր ճղճիմ հասակում չունենայ արտասովոր զգացումներ, թէպէտ իհարկէ ոչ այնպիսի գիտակից և ուժգին հաճոյք, որպիսին զգում են չափահասները: Սաստիկ մեծ հսկողութիւն պէտք է ունենալ այն երեխաների վրայ, որոնց սնուցանում և մեծացնում են դայեակները, ծըծմայրները: Վերջիններս շատ յաճախ միամտաբար և երբեմն էլ դիտակցօրէն շփում են երեխայի սեռական գործարանները, որից նա ըզգում է ուրոյն անմեղ հաճոյք: Ապա հետզհետէ նա սովորելով այդ հաճոյքին պահանջ է զգում այդպիսի շփումների. աստիճանաբար մեծանալով, ինքը սկսում է տրորել ու գրգռել իր սեռական մասերը. այսպիսով նրա մէջ բուն է դրնում օնանականութիւնը: Ուրեմն իւրաքանչիւր որդեսէր մայր պարտաւոր է իր երեխային անձամբ կերակրել ու մեծացնել. իսկ ստիպողական դէպքերում յանձնելով օտարների խնամատարութեանը, նա պէտք է ի մօտոյ հետևէ ծծմայրներին և արգելէ երեխայի գործարանների հետ խաղալը: Բացի դրանից օնանականութեան ծագմանը նպաստում է նաև այն հանգամանքը, որ երեխային ծեծում են, ապտակներ ու փայտի հարուածներ են տալիս յետոյքին, ինչպէս ընդունված է ասել, ոռզգի են տալիս. այս դէպքում ձաղկելուց արիւնը մեծ քանակութեամբ դիմում է վերին մասերից դէպի ստորին մասե-

րը և սեռական գործարանները. սրա շնորհիւ նրանք առատ սնունդ են ստանում, շուտ հասունանում և զգում վաղաժամ գրգռ: Այնուհետև պատանին նպաստող պայմանների մէջ սկսում է ձեռնաշարժութեամբ պարապել: Նա ընկերների վատ ազդեցութեան ներքոյ սկսում է կարդալ պոռնօգրաֆիական գրականութիւնը, դիտել պարիզեան անառակութեան ծնունդ գաղտնի ամենացինիկ պատկերներ, և այսպիսով նա շատ շուտ ընկնում է անբարոյականութեան գիրկը և անձնատուր լինում գաղտնի մեղքերի: Ծնողներն ու դաստիարակները ուշի ուշով պէտք է հետևեն իրանց սաներին. յաճախ պէտք է նայեն նրանց գրքերը, գրպանները և այլ գաղտնի պահարանները, որպէսզի հնարաւորութիւն չը տան մանուկներին վերոյիշեալ ապականիչ գրքերից ու պատկերներից պահելու: Հետեւելու է, որ մանուկներն սւ պատանիները անվայել խաղեր չը խաղան, լկտի խօսակցութիւններ չանեն և զոյգ զոյգ կամ թէ միայնակ երկար միջոցով չառանձնանան զանազան կասկածելի անկիւններում: Երեխաներին չըպէտք է ուտեցնել ու խմեցնել գրգռիչ կերակուրներ և ըմպելիքներ: Անչափահաս սաներին երբէք չը պէտք է տանել թատրոն, ցիրկ ու ոինէմատօգրաֆ /այն ժամանակ, երբ ներկայացվում են գայթակղեցուցիչ ու անբարոյա-

կանացնող տեսարաններ, մերկ մարմիններով ու վատիմաստ պօզանքերով: Իրանք, ծնողները, պարտաւոր են մանուկների ներկայութեամբ շատ պատշաճ և վայելուչ կեանք ցոյց տալ, ու ոչ մի ժամանակ չը պէտք է թոյլ տան նրանց ներկայութեամբ համբուրվել, գրկել և սիրային տեսարաններ ներկայացնել: Մի խօսքով, ընտանեկան խելացի և բարոյական դաստիարակութիւնը միայն կը փրկէ սաներին օնանական և այլ ախտերից: Իսկ եթէ վատ դաստիարակութեան պատճառով երեխաներն արդէն դարձել են օնանիստներ, այն ժամանակ գոնէ ծնողները կամ ուսուցիչները պէտք է խիստ հետևեն և ամեն մի նպատակալարմար միջոցով վատ սովորութեան առաջն առնեն: Անհրաժեշտ է գիտենալ, որ օնանիստները շատ խորամանկութիւններ են գործ դնում իրանց սովորութիւնը գաղտնի պահելու համար: Երկար տարիներ շարունակ նրանք գաղտնի կերպով մաշում են իրանց մարմինը, իսկ ծնողներն ու դաստիարակները այդ բանին մնում են բոլորովին անտեղեակ: Ուստի աւելորդ չի լինիլ առաջարկել միքանի խորհուրդներ յիշեալ ախտը յայտնագործելու և արմատախիլ անելու համար:— Օնանականութեամբ պարապող երեխաները կորցնում են երեսի փարթամութիւնը և դալկանում: Բոլոր մկանները հետզհետէ թուլանում են: Նը-

րանց աչքերը ստանում են սուրճի գոյն, կամ կարմրում են և կամ ստանում արճճի գոյն. նրանք խորն են ընկնում. հայեացքը դառնում է երկչոտ և շփոթվող: Երթունքները գունատ են. դէմքի բոլոր շարժումները դանդաղ են և հարկադրեալ. օրինակ, ծիծաղը բռնազբօսիկ և այլն: Երեխան դառնում է ախուր, լուռ և շուտ է բարկանում չնչին պատճառներից: Օնանիստները շարունակ ձեռքերը տանում են դէպի սեռական գործարանները և տրորում: Վատ նշաններ են նաև շուտ շուտ միզելը կամ արտաքնոց վազելը: Ձեռնաշարժութիւնից յետոյ հետքեր են մնում սպիտակեղէնի վրայ. ուստի շատ կարևոր է առաւօտ և երեկոյ ուշադրութեամբ դնել սպիտակեղէնները, թէ արդեօք չեն նշմարվում կապակեղի բծեր նրանց վրայ: Այս բոլորը պէտք է ծածուկ անել, հակառակ դէպքում երեխան, նրկատելով ծնողների հետախուզութիւնը, կաշխատէ այլ միջոցներով սպիտակեղէնը գերծ պահել կեղտերից: Օնանիստները շարունակ խուսափում են հասարակութիւնից և աշխատում են առանձնանալ: Նրանց երեսին նշմարվում են պղուկներ: Սեռական մասերը յաճախ քրտնոծմ են. առնանդամը թօշնում է և ամորձիքները թուլանում, կախ ընկնում: Օնանականութեամբ պարապող պատանիները սովորութիւն օւնին եղունկները կոծելու: Ահա բոլոր այն նշանները, որոնցով կարելի

է յատնագործել օնանականութեան անձնատուր եղած անհատների ծածուկ սովորութիւնը: Եւ երբ այս նշաններով կամ այլ կերպ համոզվում են այդ բանում և կամ թէ երբ ինքը՝ օնանիստը խոստովանում է իր մեղքը, պէտք է համբերատար ու ներողամիտ վերաբերմունքով, մըտերմաբար ցոյց տալ նրա ընթացքի կորստաբեր հետեանքները, համոզել ձեռք քաշելու այդ սովորութիւնից: Ոչ մի դէպքում պէտք չէ բարկանալ, նախատել նրան, որովհետեւ փորձերը ցոյց են տուել, որ խիստ վերաբերմունքը, նախատինքն ու պատիժը ոչ միայն յետ չեն կասեցնում օնանիստին իր սովորութիւնից, այլ ընդհակառակն, նա աւելի է առաջ գնում իր ընթացքով: Գուցէ ոմանք հարցնեն, թէ արդեօք բժշկութեան մէջ չըկնայ որոշ դեղ օնանականութեան դէմ: Պատասխանն է ոչ: Բժշկական ճոխ դեղորանը չունի և չի ունենալ բիմիականորէ միջոց, որը խմելով կամ քսելով արմատախիլ անէր օնանական ախտը: Իւրաքանչիւր հիւանդութիւն բուժելի է, երբ յայտնի են նրա պատճառները և երբ վերացվում են նրանք: Օնանական ախտը Փիզիքական հիւանդութիւն չէ. նրա պատճառը թաղնված է բարոյական ու հոգեկան աշխարհներում. ուստի ոչ մի դեղ չի կարող ազդել բարոյական հիւանդութեան վրայ բացի ազնիւ ու անարատ դատարարակութիւնից: Անհրա-

ժեշտ է նաև կամքի ոյժ, որը ձեռք է բերվում կեանքի որոշ պայմաններում, որոշ նիստուկացով մեծանալու դէպքում: Իսկ երբ օնանիստը հեռու գայթակղեցուցիչ պատճառներից, գիտակցաբար իր մարմինն ու հոգին դնէ առողջ ճանապարհի վրայ, այն ժամանակ նրանք իրար վրայ ազդելով, կազատեն նրան անբարոյական ճահճից: Միտքը կրթող իւրաքանչիւր զիբ կամ զուարճութիւն, մարմինը զարգացնող, ուժեղացնող ամեն մի զբօսանք, մարմնամարդութիւն, աշխատանք, կամքը զօրեղացնող կենցաղ կազմում են միակ սպեղանիները օնանական և այլ վատ ախտերի դէմ:

Վերջացնելով մեր խօսքը օնանականութեան կամ ձեռնաշարժութեան մասին, ամփոփում ենք մեր եզրակացութիւնը հետեւեալով. — մարդուն հէնց մանուկ հասակից անհրաժեշտ է բարոյական սուրբ դատարարակութիւն և խուսափումն ամեն տեսակ գայթակղեցուցիչ, անառակացնող հասարակական երևոյթներից, այն-ժամանակ միայն մարդ հեռու կը մնայ այլևայլ վնասակար սովորութիւններից, և մարմինը մնալով առողջ, նրա մէջ էլ կը զարգանան առողջ հոգի, առաքինի միտք և զօրեղ կամք:

VIII. ԵՐԱԶԱՆԱՐ

ԿԱՄ

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՍԵՐՄԱՀՈՍՈՒԹԻՒՆ

Մինչև այժմ մենք խօսեցինք այն տեսակ սերմնահոսութեան մասին, որը տեղի է ունենում սեռական յարաբերութեան ընդհանրացման և օնանականութեան ժամանակ: Տեսանք, որ առաջին դէպքում սերմնահոսութիւնը կատարվում է բնական ճանապարհով, իսկ երկրորդ դէպքում սերմը հոսում է անբնական ճանապարհով, արհեստական միջոցներով: Սակայն այս երկու դէպքերում էլ սերմնահոսութիւնը տեղի է ունենում գիտակցաբար. այսինքն, երբ մարդ արթուն է, երբ գործում են գանգուղեղը, ողնուղեղը և ջղերը: Բացի վերոյիշեալներից կայ և այլ ձևի սերմնահոսութիւն, որը տեղի է ունենում գիշերը, քնած միջոցին. ուրեմն և անգիտակցաբար, ակամայ:

Արդէն գիտենք, որ սեռական գործարանները հասունանալուն պէս սերմագեղձերն սկսում են սերմ արտադրել: Երբ սեռական յարաբերութեան բացակայութեան պատճառով սերմը մեծ քանա-

կութեամբ հաւաքվում է և տեղ չէ լինում սերմնապարկերի մէջ, այն ժամանակ բնութիւնը օգնութեան է հասնում: Քնած ժամանակ հեշտասիրական երազների ազդեցութեան տակ աւելորդ սերմը դուրս է հոսում: Այս երևոյթը կոչվում է երազախառ, որի ժամանակ զգալի է նաև բնականին համազօր զգայնական հաճոյք: Երագախառից յետոյ, մարմինը ազատվելով սերմի աւելորդից, որը նրան անժամանակ և անտեղի գրգիռներ էր պատճառում, զգում է թեթևացած և զուարթ, ինչպէս կանոնաւոր սեռական յարաբերութիւնից յետոյ: Ուրեմն երագախառը բնութեան տնօրինած մի իմաստուն և օգտակար ֆիզիոլոգիական երևոյթ է և ոչ թէ փասակար, ինչպէս շատերը համոզված են: Երագախառը բնական է և առողջարար, երբ տեղի է ունենում ոչ յաճախ քան շաբաթը մէկ անգամ, իսկ երբ նա կրկնվում է շաբաթը մի քանի անգամ, նա արդէն դառնում է նոյնչափ փասակար, որչափ օնանականութիւնը կամ սեռական անչափաւոր մերձաւորութիւնը: Երագախառն էլ կախված է անհատի կեանքի եղանակից, բարոյական դաստիարակութիւնից: Երբ մարդ քնում է, իսկոյն կանգ է առնում գանգուղեղի գործունէութիւնը: Այդ ժամանակ, ցերեկվայ կարգացածի, տեսածի և լսածի ազդեցութեան ներքոյ երագի մէջ պատկերանում են նրանց տպաւորութիւնները. գանգ-

ուղեղը քնած լինելով, չէ կարողանում կօնտրօլի ենթարկել ողնուղեղի և միւս ջղային կենտրոնների գործունէութիւնը. ուստի և սեռական կենտրոնները դիւրութեամբ գրգռվելով տրփական մտապատկերներից, առաջացնում են սերմնահոսութիւն և հաճոյք: Որքան բարոյական է մարդ, այնքան ուշ ուշ է տեղի ունենում երազախաբխակ երբ ցերեկը նա շատ կարդում է կեդտոտ նկարագրութիւններ, դիտում է պարիզեան ժանրի նկարներ, կանանց ու ընկերների հետ լիրբ խօսակցութիւններ է ունենում, այն ժամանակ յաճախանում է և գիշերային սերմնահոսութիւնը:

Նօրմալ երազախաբի միջոցին առողջ տղամարդի անդամը կանգնած դրութեան մէջ է լինում: Դա բացատրվում է նրանով, որ երբ նա պառկած է լինում մէջքի վրայ, մեծ քանակութեամբ արիւն է հաւաքվում ողնուղեղի և երկարած և ուղեղի մէջ. դրանից առաջանում է նրանց մէջ ջերմութիւն, որի ներգործութեամբ մեծանում է սեռական գործարանների անդրադարձ (րէֆլէկտօր) գրգիռը, որի միջոցին տեղի է ունենում սերմի վիժում: Նկատված է, որ երազախաբը մեծ մասամբ կատարվում է մէջքի վրայ քնած ժամանակ: Երազախաբի ենթարկված են աւելի շատ 17-25 տարեկան պատանիք:

Շատ շատերը ճիշտ չը գիտենալով երա-

զախաբի էութիւնը, պատահած դէպքում տխրում են, վախենում, կարծելով, որ իրանց սեռական գործարանները թուլացել են, և անմիջապէս վազում են բժշկի մօտ, գանգատվում և խնդրում որևէ դեղով վերջ դնել երազախաբին: Բժշկի մէջ աւելի կարեկցութիւն առաջացնելու նպատակով նրանք երբեմն կրկնապատիկ են տալով պատահած երազախաբների թիւը, նկարագրում են իբր թէ առաջացած թուլութիւնը և այլն: Սակայն դրանք սխալվում են, ծանօթ չը լինելով ֆիզիօլօգիական օրէնքների հետ:

Երբ երազախաբը տեղի է ունենում սահմանեալ չափից աւելի, դա արդէն դառնում է հիւանդութիւն: Յաճախակի կրկնվող երազախաբի պատճառը, բացի վերոյիշեալ ասածներից, լինում են սեռական գործարանների թուլութիւնը, օնանականութիւնը, սեռական անչափաւորութիւնը և այլն: Մտաւոր լուրջ աշխատանքը, բարոյական կենցաղափարութիւնը հեռու են պահում մարդուն գիշերային հեշտասիրական երազներից և երազախաբից: Օնանականութեամբ պարապող, անբարոյական կեանք վարող, լկտի զրոյցներ անող մարդը միշտ ենթակայ է գիշերային կրկնվող սերմնահոսութիւնների: Այսպիսի դէպքերում երազախաբը տեղի է ունենում շաբաթը մի քանի անգամ, ամեն գիշեր, երբեմն էլ գիշերը մի քանի անգամ: Հե-

տեանքների մասին այլևս մանրամասնաբար
չենք խօսիլ, որովհետև նրանք նոյնն են, ինչ
որ սեռական անչափաւորութեան և օնանակա-
նութեան դէպքերում: Հիւանդոտ երազախարի
բժշկութեան մասին կը խօսենք հետեւեալ գլխում:

IX ՍԱԿԵՐՄԱՏՈՐԻԷԱ

ԿՂՄ

ՅԵՐԵԿՎԱՅ ՍԵՐՄՆԱՀՈՍՈՒԹԻԻՆ

Սպէրմատորէան կամ ցերեկվայ սերմա-
հոսութիւնները հետեւանք են սեռական գործա-
րանների կատարեալ ուժասպառութեան և թու-
լութեան: Այս տեսակ սերմահոսութիւնը աւե-
լի փաստակար է, քան գիշերային երազների ազ-
դեցութեամբ կատարված սերմահոսութիւնը, և
տարբերվում է վերջինից նրանով, որ ցերեկվայ
սերմահոսութիւնը կամ սպերմատորէան տեղի
է ունենում առանց հեշտասիրական հաճոյքի և
էրէկցիայի: Սեռական կրկնակի մերձաւորու-
թիւնները և օնանականութիւնը վերջիվերջոյ
առաջ են բերում սեռական գործարանների այն-
պիսի թուլութիւն, որ սերմը ինքնաբերաբար
գուրս է հոսում անժամանակ և անտեղի կեր-
պով: Երազախարութիւնն էլ, եթէ շուտ շուտ է
պատահում, կարող է առաջացնել սպէրմատոր-
էա: Հիւանդը նոյնիսկ չէ նկատում, թէ ինչ-
պէս քամվում է իր կեանքի զօրաւօր հիւթը:
Իւրաքանչիւր հեշտասիրական միտք, կանացի

մերկ մարմնական, պոնոզրաֆիական ընթերցանութիւն և դէկօլտէ հագնված կնոջ կուրծքն ու թևը առաջացնում են ակամայ սերմնահոսութիւն առանց որևէ հաճոյքի: Լինում են այնպիսի հիւանդներ, որոնք արամվայ կամ կառք բարձրացող կնոջ ոտքերը դիտելով կորցնում են սերմ: Բացի յիշեալ գլխաւոր պատճառներից, այսինքն—սեռական անշափաւորութիւնից և աննօրմալ երազախաբից,—կան նաև ուրիշ պատճառներ սպէրմատօրրէայի: Ձի նստած միջոցին սեռական գործարանների շփումը պատճառ է լինում սերմնահոսութեան, որը կատարվում է երբեմն թոյլ հաճոյքի զգացմունքով. ծառ բարձրանալիս ամորձիքները և առնանդամը տրորվելով գրգռվում են և առաջ բերում սերմի ցայտում: Խրօնիքական սաստիկ փորկապութիւնը նոյնպէս պատճառ է դառնում սպէրմատօրրէայի: Սա բացատրվում է նրանով, որ կարծր կղկղանքը անցնելով ուղիղ աղիքի միջով ճնշում և գրգռում է շագանակաձև գեղձը և սերմնապարկերը, որից և տեղի է ունենում սերմնահոսութիւն: Սակայն փորկապութեան դէպքում մի ուրիշ երևոյթ էլ է պատահում, որը շատ նման է սերմնահոսութեան և յաճախ շփոթվում է սրահետ. այս մասին կը խօսենք: Ընդհանրապէս ասած, սպէրմատօրրէա առաջացնում են այնպիսի մօմէնտներ, որոնք ճնշում և գրգռում են սեր-

մնապարկերը, սերմնացայտ խողովակները, շագանակաձև գեղձը, ամորձիքները և անդամը: Այդպիսի դրդիչ պատճառներ են նաև. —միզանցքի բորբոքումը (սուսուենակ), միզանցքի նեղացումն (стриктура), բոյասիւր (гемморой), աղիքների ճիճուները, որոնք շարունակ գրգռում են աղիքների միջոցով, միզապարկի բորբոքումը, միզաքարերը, զանազան ուռոյցքներ յետանցքում, մէջքի վրայ քնելու սովորութիւնը, ոգելից խմիչքների անժուժկալ գործածութիւնը կամ հարբեցողութիւնը, որից ընդհանրապէս տուժում է ամբողջ կազմուածքը և ժառնաւորապէս թուլանում սերմնացայտ խողովակները: Սպէրմատօրրէայի պատճառներից մէկն էլ չափից դուրս ժուժկալութիւնն է, երբ սերմը ամբարկելով և այլևս տեղ չը գտնելով, ամեն մի չնչին աղդեցութեան ներքոյ դուրս է վիժում: Դուրս հոսած սերմը յաճախ խառնվում է մէզի հետ: Եթէ խոշորացոյցով դիտենք այդպիսի մէզը, երբեմն կը գտնենք նրա մէջ սերմնակենդաններ: Սպերմատօրրէան լուրջ հիւանդութիւն է, որից ամբողջ մարմինը թուլանում է, սեռական ցանկութիւնը նուազում և առաջ է գալիս սեռական անկարողութիւն, իմպօտէնցիա: Այս մասին մենք կը խօսենք մասնաւորապէս զրբիս երկրորդ մասում:

Անհրաժեշտ է իմանալ, որ կայ և մի ու-

րիշ երևոյթ, շատ նման սպէրմատորրէային, որ վախեցնում է անտեղեակ մարդկանց: Շատ անգամ մէզի մէջ առաւօտները նկատվում են թեւերի նման մարմիններ, որոնք չեն տարբերվում սերմի մասերից: Քնից արթնանալով երբեմն ոմանք զգում են անդամի ծայրը թաց, միզանցքի ծայրին չնչին քանակութեամբ մածուցիկ հիւթ, որը և ընդունում են որպէս սերմ: Սակայն դա սերմ չէ, այլ մի ֆիզիոլոգիական երևոյթ է և կայանում է հետեւեալում: Միզանցքի պատերը քնքոյշ և թաց մնալու համար միշտ արտադրվում է մի տեսակ թանձրոտ հիւթ: Մէկ կազմուածքում դա շատ է արտադրւում, միւսի մէջ՝ քիչ: Գիշերը, քնած միջոցին ամբողջ արտադրված այդ ճարպային հիւթը հալաքվում է միզանցքում և առաւօտեան միզելիս միանգամից դուրս գալիս տեսանելի կերպով: Այս հեղուկը առատօրէն արտադրվում է նաև ցերեկը, երբ առաջանում է գրգիռ և էրէկցիա: Բացի այս՝ փորկապութեան ժամանակ շագանակաձև գեղձը ճնշվելով անցնող կոշտ մասերից թողնում է իր հեղուկը, որը նոյնպէս նման է սերմի և յաճախ շփոթվում է սերմի հետ: Ուրեմն վերոյիշեալ դէպքերը սպէրմատորրէա չեն և անմիա են օրգանիզմի համար, ուստի և չը պէտք է վախենալ: Որպէսզի կասկածը փարատվի և մարդ անհանգիստ չը լինի, կարծելով սեռական

գործարանները թուլացել են, լաւ կը լինի իսկոյն այդ հեղուկը քննել տայ մասնագէտի մօտ, որը կը պարզէ ամեն ինչ: Իսկ երբ կը յայտնանագործվի իսկական սպէրմատորրէա, այն ժամանակ անմիջապէս պէտք է դիմել մասնագէտ հմուտ բժշկի և ժամ առաջ ամրացնել սեռական գործարանները: Ինչ վերաբերվում է բժշկութեանը, սա միևնոյն է երազախաբի և սպէրմատորրէայի համար: Դեղերից առաջ կարևոր է հիւանդի կողմից համբերութիւն և որոշ կենցաղավարութիւն ըստ բժշկի ցուցմունքի: Մենք այստեղ ուրիշ բժշկարանների նման չենք տալ դեղատոմսերի ցուցակներ, քանի որ դա անսպասակայարմար է և անմատչելի իւրաքանչիւր պատահական ընթերցողի համար: Ենթադրենք այս գրքում շարել ենք հարիւր բէցէպտ. հիւանդը առանց բժշկական կրթութեան չի կարող աչքը փակել և մատը դրած բէցէպտը ընտրել: Բացի այդ կան այնպիսի դեղեր, որոնք դեղատոմսերից չեն տրվում առանց բժշկի ստորագրութեան: Ուրեմն շահադիտական նպատակով և կամ գրքիս ծաւալը մեծացնելու հայեցակէտով չենք դեկավարվիլ և անհասկանալի բէցէպտներ չենք մատուցանիլ ընթերցողին: Այլ դրա փոխարէն խորհուրդ կը տանք նախ հեռու մնալ գայթակղեցուցիչ պայմաններից և չափաւորել ամեն մի բնական պահանջ, երկրորդ՝ ա-

ունց յետաձգելու դիմել բժշկի, որը կը նշանակէ համապատասխան դեղեր ըստ հիւանդութեան էութեան և աստիճանի: Մենք կը տանք խորհուրդներ և մի քանի ընկերներ այնպիսի մարդկանց համար, որոնք սաստիկ ամաչելուց գերադասում են հիւանդ մնալ, հիւծվել, քան թէ իրանց դադտնի ցաւը յայտնել ուս և իցէ: Մեր ընկերները պիտանի կը լինեն նաև այն գաւառացիների համար, որոնք հեռու լինելով բժշկական պոլսկոտերից, անկարող են մեծ ծախսեր անել, գործը թողնել և գնալ քաղաք բժշկվելու: այդպիսիները կարող են ընկերներ ուղարկելով քաղաք որևէ ծանօթի, պոստով ստանալ դեղը: Ներքոյգրեալ ընտրեալ ընկերները վերցրել ենք հոշակաւոր բժշկների գրուածքներից, և նրանք անվնաս են նոյնիսկ այն դէպքում, երբ սխալ ընտրութեամբ գործադրվեն:

Երազախարով և սպէրմատորէայով տառապող նիհար, քայքայված մարդիկ նախ պէտք է կազդուրեն իրանց թոյլ մարմինները սննդարար և դիւրամարս կերակրով: պէտք է խմեն ընտիր գինի քիչ քանակութեամբ, լինեն մաքուր օդի մէջ, կատարեն չափաւոր մարմնամարզութիւն: Ուտելիքներից մեծ մասը պէտք է կազմեն — մըսաջուր (բուլիօն), խորոված միս, կաթ, քաղցր մածուն, թերխաշ ձու, վայրի թռչուն, լաւ պանիր, կարագ, վէտչինա և այլն: Անհրաժեշտ է,

որ նրանք միառժամանակ թողնեն սեռական վայելքները, խուսափեն զրգոյն տեսարաններից, հարբեցողութիւնից, ծխելուց, մտաւոր և ֆիզիքական յոգնեցուցիչ աշխատանքներից պէտք է հեռու լինեն: Սերմահոսութեան ժամանակ մեծ օգուտ է տալիս սառն ջուրը, որը գործադրվում է հետեւեալ ձևերով: սառն կիսավաննաներ (полуванны), նստավաննաներ (сидячая ванна), սեռական գործարանների լուացումներ սառն ջրով, սառնադի շփումներ առաւօտները, գետում և ծովում լողացումներ: Այս բոլորը պէտք է ի կատար ածել մինչև ճաշ, երեկոյեան քնելուց առաջ ջրի գոնազան մանիպուլիացիաները ոչ միայն օգտակար չեն, այլ ընդհակառակն, կարող են երազախար պատճառել: Երազախար է պատահում, երբ քնելուց անմիջապէս առաջ ընթրում են և ստամոքսը կերակրով լցնում:

Պէտք է խուսափել տաք ու փափուկ անկողնից, որի ջերմութիւնը տաքացնելով ողնուղեղի սեռական կենտրոնը, ենթարկում է երազների և սերմահոսութեան: Դեղերից ամենաէականը և զօրաւորը երկաթն է և իր տարբեր ձեւափոխութիւնները: Բայց քանի որ երկաթը ունի մի վատ յատկութիւն, այն է պատճառում է փորկապութիւն և փշացնում է՝ առամները, անպայման պէտք է լաւ ընտրութիւն անել երկա-

թի դեղերի մէջ, համակերպելով ստամոքսի և առամների դրութեանը: Երկաթադեղերից առաջին տեղը բռնում է phosphorus ferri cum ammonio citrico, որը ընդունվում է սիրօպի ձևով, այսինքն sirupus phosphor. ferri cum ammonio citrico, 2—3 անգամ թէյի գդալով, կամ թէ

Rp. phosphor. ferri cum ammon. 0,15

Aq. destillat. 180, 0

MDS. 3-4 անգամ օրէնը հացի գդալով: Եւ կամ փոշու ձևով— $1/2$ գրան վերոյիշեալ դեղից 6 գրան շաքարի հետ: Երկաթի միւս արտադրութիւններից ընտիրներն են.—ferratin, օրական 3 անգամ 5 գրան փոշի. ferrum hydrogeno reductum—նոյն չափով. liq ferri peptonati Pizzol, օրը 3 անգամ ուտելուց յետոյ մի թէյի գդալ ընդունել կէս բաժակ կաթով. Բլօդ-ի պիլիւնները-օրը 2—3 անգամ 3—4 հապ միանգամից. ferrium lacticum—2 գրան 2—3 անգամ և այլն: Օգտակար և կազդուրիչ ազդեցութիւն ունի նաև խինին, փոշու և հեղուկի ձևերով.—chininum muriaticum-5 գրան, օրէնը 3 անգամ կամ tinctura chinae composit.—20 կաթիլ խմել ջրի մէջ օրէնը 3 անգամ: Ձղերը հանգստացնող ներգործութիւն է անում բրօմը և իր աղերը. օրինակ՝

Rp. Kali bromati 6,0

Aq. destillat. 180,0

Mucil. salep. 15,0

MDS. օրական 3 անգամ հացի գդալով: կամ թէ Rp. Natri bromati 10,0

Aq. destillat. 200,0

MDS. 3 անգամ հացի գդալով:

Բացի վերոյիշեալներից մենք կը տանք նաև միքանի ազդեցիկ բէցէպտներ, միժամանակ խորհուրդ տալով—առանց բժշկական անձի ցուցմունքի, ինքնուրոյն շաբլօն ընտրութեամբ չօգտվել: Աւելորդ չէ յիշել այն վատ սովորութիւնը, որ երբ մէկը բժշկվում է որևէ դեղով, իր ընկերներին կամ բարեկամներին լաւութիւն անելու նպատակով այդ բէցէպտն է առաջարկում առանց բժշկի: Սակայն պէտք է գիտենալ, որ եթէ մի որոշ դեղ օգնեց որևէ մարդու, նոյն դեղը անպայման չի կարող բուժել և ուրիշ անձի միևնոյն հիւանդութիւնները, որովհետև կազմուածքները տարբեր են լինում և միևնոյն դեղը ազդելով մէկի վրայ, չի ազդում միւսի վրայ:

Հնացած երազախարի և սպէրմատօրէայի գէմ լաւ են ազդում հետեւեալ դեղերը:

Ջր. Kali bromati 10,0

Lupulini

Camphor. ras. aā 0,5

Mfp. div. in part. aeq. № 10,

DS. երեկոսները ընդունել երկու պարաշօկ,
մէկը միւսից մի ժամ յետոյ:

Rp. Glandul. Lupulin.

Sacchar albi aä 0,5

Mf p. d. t. d. № 4.

DS. երեկոյեան ընդունել մէկ պարաշօկ:

Rp. Decoct. lich. islandic. 4,0—180,0

Elex. acidi Nalleri 2,0

Sir. simpl. 15,0

MDS. 2 ժամը մի անգամ հացի գդալով:

Ծանր դէպքերում մեծ օգուտ է բերում է-
լէքտրականութիւնը, որ անպայման պէտք է
գործադրէ բժիշկը կամ բանիմաց փորձված ֆէլդ-
շէրը:

Ցուցաբան

երես

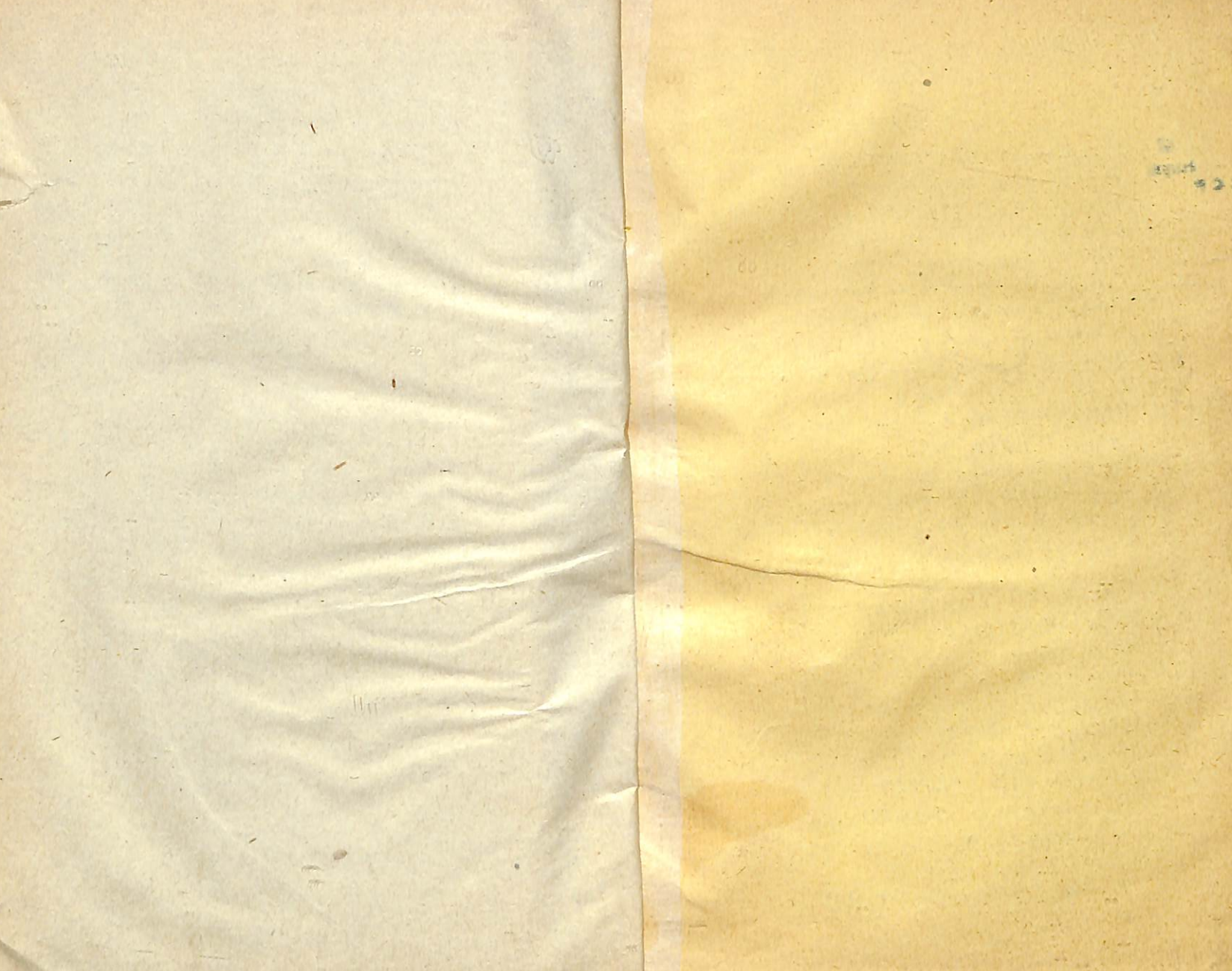
1. Սեռական կեանք 4—8.
2. Տղամարդի սեռական գործարանները . . . 9—12.
3. Տղամարդի սերմը 13—17.
4. Սեռական յարաբերութիւն 18—38.
 - ա. Կանոնաւոր մերձաւորութիւն 27—28.
 - բ. Հասունութիւն 28—30.
 - գ. Մերձաւորութեան չափը 30—31.
 - դ. Սեռ. յարաբ. արգելումն 31—32.
 - ե. Սեռ. յարաբ. ձևը 32—34.
 - զ. Մերձաւ. կանոններ 34—35.
 - է. Նախազգուշ. կանոններ 35—38.
5. Ժուժկալութիւն 39—50.
6. Սատրիքազ և պրիապիզմ 51—53.
7. Օնանականութիւն 54—77.
8. Երազախաբ 78—82.
9. Սպէրմատորրէա 83—88.
10. Բժշկութիւնը 88—92.

805

Handwritten text, possibly a title or section header.

1. Handwritten text
2. Handwritten text
3. Handwritten text
4. Handwritten text
5. Handwritten text
6. Handwritten text
7. Handwritten text
8. Handwritten text
9. Handwritten text
10. Handwritten text

Handwritten text at the bottom of the list.

Նոյն հեղինակի լոյս տեսած աշխատասիրութիւնները՝

1. Խորտակուած սէր (վէպիկ) գինը 30 Կ.
2. Գրբացի ստրուկներ (պատկեր) գ. 5 Կ.
3. Կեանքի բօմանից (վէպիկ) գ. 25 »
4. Էմիլ Զօլա (փոքրիկ տեսութիւն) գ. 5 »
5. Լօխմանի հէքիմը (պատկեր) գ. 8 »
6. Րաֆֆի (համառօտ տեսութիւն) գ. 10 »
7. Կեանքի խորշերից (պատկերներ) գ. 20 »
8. Առաջին մուրացկանութիւնը (պատ.) գ. 8 »
9. Արբեցողի գատիկը (պատկեր) գ. 3 »
10. Թշուառներ (պատկեր) գ. 8 »
11. Միկնոյն դազադում բ. տպ. (պատկերա-
գարդ) հայ-թրք. կոիւ 7 »
12. Սիրոյ յարութիւնը (պատկեր) գ. 10 »
13. Հայ կտրիճները (պատկեր հայ-թրք. կոիւ) 7 »
14. Տղամարդի սեռական կեանքը (բժշկական) գ. 25 »

Թ ա Ր Ղ Մ ա ն ու թ ի լ ն ն ե Ր

1. Անիւտա (Չեխովից) գինը. 3 Կ.
2. Դիմակ (Չեխովից) գ. 5 »
3. Նինիի համար գ. 3 »
4. Ճապոնիա գ. 25 »
5. Արբեցողութեան դէմ գ. 15 »
6. Կինը և նրա տնտեսական դրութիւնը (Կլար
Յետկինի) գ. 15 »
7. Մշտական զօրք և միլիցիա. 12 »

Դիմել Թիֆլիսի «Գուտտենբերգ» գրավաճառա-
նոցը կամ Թիֆլիս, Городская Управа, контролеру
водопровода А. Есаянцу.

Գումարով գնողներին մեծ զեղչ.

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0267168

2898